GEMEENTE waadhoeke

Integraal Veiligheidsplan 2019-2022

Versie: definitief (28 maart 2019)

Inhoud

Voorwoord 3

Inleiding 4

Aanleidingen 4

Opbouw 5

Veiligheidsbeleid in Waadhoeke (het proces) 8

Kaders en beleid 8

Uitvoering 9

Verantwoording en analyse 9

1. Veilige woon- en leefomgeving 10

1.1 Sociale kwaliteit 10

1.2 Fysieke kwaliteit 15

1.3 Objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit 17

1.4 Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel 21

2. Bedrijvigheid en veiligheid 22

2.1 Veilig winkelgebied 22

2.2 Veilige bedrijventerreinen 24

2.3 Veilig uitgaan 25

2.4 Veilige evenementen 27

2.5 Veilig toerisme 30

3. Jeugd en veiligheid 31

3.1 Overlastgevende jeugd 31

3.2 Criminele jeugd/individuele probleemjongeren 34

3.3 Jeugd, alcohol en drugs 36

3.4 Veilig in en om de school 36

4. Fysieke Veiligheid 37

4.1 Verkeersveiligheid 37

4.2 Brandveiligheid 39

4.3 Externe veiligheid 41

4.4 Voorbereiding op rampenbestrijding 42

5. Integriteit en veiligheid 45

5.1 Polarisatie en radicalisering 45

5.2 Georganiseerde criminaliteit 46

5.3 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit 48

5.4 Informatieveiligheid 49

Bijlage 1: Activiteiten per thema bij de onderwerpen/prioriteiten (pagina 7 IVP)

Voorwoord

In november 2016 hebben de burgemeesters van de voormalige gemeenten het Bildt, Menameradiel en Franekeradeel besloten om voor 2018 de angels/verschillen van hun Veiligheidsbeleid/Integrale Veiligheidsplannen te inventariseren zodat direct begonnen kon worden met het integreren van beleid, het bundelen van capaciteit en middelen en het afstemmen met lokale en regionale veiligheidspartners. De analyse (nulmeting) van de Veiligheidsmonitor was eind juli 2018 gereed en diende als input voor het Veiligheidsbeleid Waadhoeke 2019-2022.

Voor u ligt nu dan ook dat eerste Integraal Veiligheidsplan (IVP) voor de nieuwe gemeente Waadhoeke. Ons veiligheidsbeleid was tot op heden vastgelegd in het Integraal Veiligheidsplan 2014-2018 gemeente Franekeradeel en de Kadernota IVB 2010-2014 Middelsee Gemeenten. Dit voorliggende IVP is de samenhangende visie die alle onderliggende en vastgestelde kaders en beleid ten aanzien van veiligheid binnen de nieuwe gemeente Waadhoeke verbindt.

Integrale veiligheid betekent samen werken aan de verbetering van de lokale veiligheid, met een samenhangend pakket van activiteiten of maatregelen. Hierbij werken private partijen (inwoners, ondernemers, woningbouwcorporaties, verenigingen) en publieke partijen (gemeente, politie, brandweer, hulpverleningsinstanties, scholen etc.) samen aan het verbeteren van de veiligheid.

De gemeente is regisseur op het gebied van integrale veiligheid. Dit betekent dat de gemeente zodanig stuurt, intervenieert en randvoorwaarden in stand houdt zodat de diverse betrokken partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te bereiken.

Een IVP is ook nodig om de kansen aan te grijpen die de Politiewet biedt om de positie van het lokaal bestuur te versterken. Een IVP is bovendien gewenst om overzicht te scheppen en afspraken te maken over hoe de vele aan veiligheidsbeleid gerelateerde onderwerpen door het jaar heen de revue en/of de raad passeren.

Doelstellingen, keuzes en prioriteiten, maar ook ‘werkafspraken’ tussen college, burgemeester en raad over kaderstelling, terugkoppeling en verantwoording zijn in dit IVP vastgelegd. Het IVP ondersteunt daarmee de raad en brengt hem beter in zijn kaderstellende en controlerende positie. Mede daardoor ondersteunt het de burgemeester, het college, de politie en andere partners in de praktische uitvoering van alledag op het brede terrein van veiligheid.

Namens het college,

Marga Waanders
Burgmeester

Inleiding

Aanleidingen

Nut en noodzaak van een IVP heeft zijn grondslag in: de Politiewet, de regierol van de gemeente, afspraken binnen het Regionaal Beleidsplan en de behoefte aan overzicht en een integrale beleidsnota.

De Politiewet

Vanaf 2013 is het nieuwe politiebestel een feit. Er is één (nationaal) politiekorps, onderverdeeld in tien regionale eenheden. Samen met de herziening van de Gerechtelijke Kaart leidde dat voor ons tot de regionale eenheid Noord-Nederland. Het gezag blijft in het nieuwe politiebestel ongewijzigd: de burgemeester voert het gezag over de politie bij handhaving van de openbare orde en hulpverlening, de officier van justitie bij strafrechtelijke handhaving. De gezagsdragers maken in de driehoek, mede op basis van de lokale prioriteiten, afspraken over onder meer de taakuitvoering, de dienstverlening en de inzet van de politie.

Het nieuwe bestel biedt kansen om de positie van het lokaal bestuur te versterken. Onder leiding van de regioburgemeester stellen de burgemeesters en de hoofdofficier van de regionale eenheid eens in de vier jaar een beleidsplan vast, waarin zij onder meer de politie-inzet verdelen en bepalen. Een Regionaal Beleidsplan dat tot stand komt op basis van de lokaal door de raad gestelde prioriteiten moet de sturing op de politie in de driehoek versterken en de raad de kans bieden (meer) grip te krijgen op de bijdrage van de politie aan de lokale prioriteiten. Een gemeentelijk IVP levert de input voor dat Regionale Beleidsplan, al wordt het instrument van een IVP op zich door de Politiewet niet voorgeschreven. Een Regionaal Beleidsplan, vastgesteld door de gezamenlijke burgemeesters nadat zij de raad erover hebben gehoord, is op basis van de Politiewet wel verplicht.

Regierol gemeente

De gemeente heeft de regierol bij het ontwikkelen van het integraal veiligheidsbeleid. Hij zorgt voor afstemming met (veiligheids)partners, als politie en openbaar ministerie. Afhankelijk van het onderwerp worden ook vele andere partijen betrokken, zoals scholen, sociale wijkteams, ondernemers en de brandweer. Daarnaast voert de gemeente de regie over de verschillende maatregelen die met de partners zijn afgesproken.

Regionaal beleidsplan

Het (op basis van de Politiewet) verplichtte Regionaal Beleidsplan is voor Noord-Nederland inmiddels vastgesteld. Eind 2014 stelden de hoofdofficier van justitie en de 62 burgemeesters van Noord-Nederland het *Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2015 – 2018 Noord-Nederland* vast. Gemeenten, OM en politie maakten in het plan afspraken over gezamenlijke prioriteiten op basis van door de gemeenten aangedragen lokale prioriteiten. Dit IVP dient als input voor het volgende Regionaal Beleidsplan 2019 – 2022 die begin 2019 vastgesteld zal worden, waarvoor de gemeenteraden op grond van artikel 38b lid 2 gehoord zullen worden.

Door de bomen het bos

Door het jaar heen passeren vele beleidsplannen en rapportages over evenzovele veiligheidsthema's de revue. De vraag is vaak hoe het één zich tot het ander verhoudt, waar en wanneer is de raad, het college of de burgemeester aan zet? Wie heeft welke bevoegdheden en taken? Waar worden de kaders gesteld en wie legt wanneer en hoe verantwoording af.

Vragen die zullen blijven gezien het toenemend aantal taken en bevoegdheden voor de gemeente, de burgemeester in het bijzonder, op het vlak van veiligheid en openbare orde. Vragen die voortkomen uit de vele thema's, taken en bevoegdheden die horen bij het gemeentelijke regievoeren op veiligheid. Vragen die vragen om overzicht en een integrale beleidsnota.

Een IVP moet inzicht en overzicht geven in hoe en waar de gemeente al die taken uitwerkt. Niet alles hoeft te zijn uitgewerkt in het IVP, als maar duidelijk wordt waar alle beleid dat gerelateerd is aan veiligheidsdoelen en taken dan wel is uitgewerkt. Een IVP kan, omdat het eens per vier jaar door de raad moet worden vastgesteld en kaderstellend is voor die periode, de kapstok zijn: analyses, (meetbare) doelstellingen, keuzes en prioriteiten, maar ook afspraken over terugkoppeling en verantwoording kunnen hierin worden vastgelegd. Het IVP is vervolgens het kader aan de hand waarvan college en burgemeester kunnen opereren en waaraan de steeds voorliggende beleidsplannen, voorstellen en rapportages kunnen worden getoetst (alvorens ze indien nodig alsnog separaat aan de raad worden voorgelegd). Een IVP biedt overzicht en ondersteunt daarmee de raad en brengt hem beter in zijn kaderstellende en controlerende positie. Mede daardoor ondersteunt het tegelijkertijd het college, de burgemeester, politie en andere partners in de praktische uitvoering.

Opbouw

Gezien de aanleidingen en onze bedoeling met dit IVP beschrijft het naast de hoofdlijnen van ons veiligheidsbeleid ook de 'werkafspraken' over de wijze waarop het tot stand komt, wordt uitgewerkt en verantwoord. Het IVP bestaat uit de *inhoud* en het *proces* van het integraal veiligheidsbeleid.

Proces

Het volgende hoofdstuk *Veiligheidsbeleid in Waadhoeke (het proces)* geeft inzicht in hoe ons veiligheidsbeleid tot stand komt, wordt uitgewerkt en verantwoord.

Inhoud

De *inhoud*, het daadwerkelijke veiligheidsbeleid en daarmee de kern van dit IVP bestaat uit de hoofdstukken:

1. Veilige woon- en leefomgeving;
2. *Bedrijvigheid en veiligheid*;
3. Jeugd en veiligheid;
4. Fysieke veiligheid;
5. Integriteit en veiligheid.

Kaders

Vertrekpunt voor dit beleid zijn de door de gemeenteraad bepaalde kaders en doelstellingen en de door de wetgever aan de gemeente toebedeelde taken. Het gemeentelijk kader wordt door de raad bepaald middels de antwoorden op de W-vragen in de programmabegroting. In verschillende programma's zijn door de raad doelstellingen en indicatoren ten aanzien van veiligheid vastgelegd, variërend van het veiligheidsgevoel of het aantal verkeersslachtoffers tot de overlast door hondenpoep. Ook de financiële kaders zijn hier bepaald.

Het wettelijk kader varieert van de bepalingen in de Gemeentewet tot een toenemend aantal bijzondere wetten waarin de gemeente, in het bijzonder de burgemeester, specifieke taken en bevoegdheden in het kader van openbare orde en veiligheid zijn toebedeeld. Voorbeelden daarvan zijn de Drank- en Horecawet, de Wet veiligheidsregio's en de Opiumwet.

Veiligheidsvelden en thema's

Een erkende methode om integraal veiligheidsbeleid vorm te geven is de methode 'Kernbeleid Veiligheid' van de VNG. De methode werkt met vijf veiligheidsvelden die samen het gemeentelijke integrale veiligheidsterrein vormen. Binnen elk veld zijn meerdere veiligheidsthema's te onderscheiden. Door ons IVP aan de hand van deze veiligheidsvelden op te bouwen, zijn we compleet én sluiten we aan bij de methodiek in veiligheidsrapportages, van andere gemeenten en van het Regionaal Beleidsplan.

Veiligheidsveld		Veiligheidsthema's
1	Veilige woon- en leefomgeving	1.1: Sociale kwaliteit (o.m. woonoverlast, overlast zwervers en verslaafden)
		1.2: Fysieke kwaliteit (o.m. vernieling, graffiti, zwerfvuil)
		1.3: Objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit (o.m. woninginbraak, fietsendiefstal, geweldsdelicten)
		1.4: Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel
2	Bedrijvigheid en veiligheid	2.1: Veilig winkelgebied
		2.2: Veilige bedrijventerreinen
		2.3: Veilig uitgaan
		2.4: Veilige evenementen
		2.5: Veilig toerisme
3	Jeugd en veiligheid	3.1: Overlastgevende jeugd
		3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren
		3.3: Jeugd, alcohol en drugs
		3.4: Veilig in en om de school
4	Fysieke veiligheid	4.1: Verkeersveiligheid
		4.2: Brandveiligheid
		4.3: Externe veiligheid
		4.4: Voorbereiding op rampenbestrijding
5	Integriteit en veiligheid	5.1: Polarisatie en radicalisering
		5.2: Georganiseerde criminaliteit
		5.3: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Wel is het zo dat aard en omvang van de veiligheidsproblematiek per gemeente sterk uiteen lopen en binnen deze vijf veiligheidsvelden kunnen sommige thema's (op dit moment) voor ons minder relevant zijn.
Per thema beschrijven wij voor Waadhoeke (voor zover relevant):

-het ***kader*** (wettelijk en/of lokaal)
-het ***staand beleid***
-een ***analyse*** van de huidige situatie
-relevante ***ontwikkelingen***
-***doelen en beoogde resultaten***
-***inspanningen*** (van gemeente én van partners)

Omdat het jaarverslag aan de hand van dezelfde opzet de resultaten van beleid rapporteert, wordt de raad zo bovendien (beter) in zijn kaderstellende en controlerende positie gebracht.

Prioriteiten

De raad heeft in een interactieve werksessie Veiligheid op 3 juli 2018 haar veiligheidsprioriteiten benoemd.

Tijdens deze interactieve werksessie Veiligheid is kort uitgelegd wat een integraal veiligheidsplan en de daarbij behorende veiligheidsvelden zijn. Vervolgens is de raad aan de hand van veel voorkomende veiligheidsissues door een gesprekleider bevraagd over wat veiligheid volgens hen is. Waarna een presentatie van de politie volgde waarin geschetst werd waar zij zoals tegenaan lopen, kortom wat speelt er in Waadhoeke?

Afgesloten is met een discussie/gesprek over de richting van ons eigen veiligheidsbeleid: wat zijn nu, nu bekend is wat er in gemeente Waadhoeke speelt, de keuzes en/of de prioriteiten voor Waadhoeke? Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in onderstaande onderwerpen/prioriteiten waar we voor de komende jaren (extra) inzet van gemeente, politie en andere partners vragen:

- Veilige woon- en leefomgeving:
  - Fysieke kwaliteit (verloedering openbare ruimte & vernielingen) en;
  - Objectieve veiligheid/veelvoorkomende en high impact crime (geweld & inbraken).
- Fysieke veiligheid:
  - Verkeersveiligheid.
- Integriteit en veiligheid:
  - Georganiseerde/ondermijnende criminaliteit en;
  - Informatieveiligheid (cybercrime).

Deze prioriteiten zijn uitgeschreven op pagina's 15 t/m 20 (veilige woon- en leefomgeving), 37 en 38 (fysieke veiligheid), 46 en 49 (integriteit en veiligheid).

Bij de cijfers is een relativering op zijn plaats. We zien namelijk stijgende en dalende cijfers. Nu betekent een stijging van cijfers niet per definitie dat het onveiliger is geworden en omgekeerd is het zo dat een dalend incidentenpatroon niet automatisch betekent dat het veiliger wordt. Het streefcijfer van het afgelopen jaar is meestal de ondergrens, omdat er zonder analyse geen goede verklaring te geven is, maar dit is dus arbitrair en soms moeilijk te verklaren. In dit IVP zijn de cijfers uit 2018 als uitgangspunt genomen, behalve bij de woninginbraken, omdat we hier graag terug willen naar de aantallen uit 2017 in verband met de impact die een inbraak op onze inwoners heeft.

In bijlage 1 zit een uitwerking van alle activiteiten geldend voor deze geprioriteerde onderwerpen, uitgeschreven op thema, zodat direct inzichtelijk is wat de werkwijze, maatregelen en inzet per onderwerp op deze prioriteiten is.

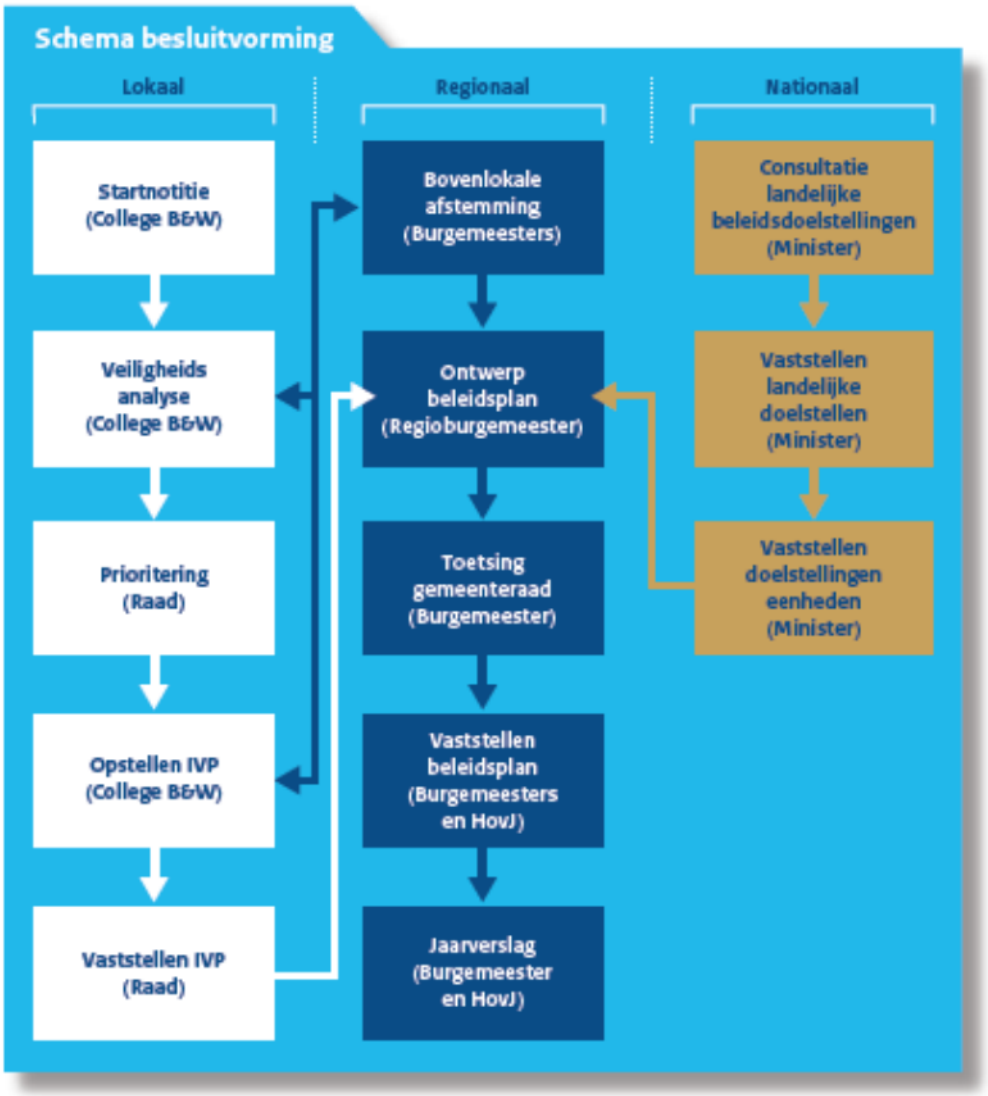
Een veilige en leefbare woonomgeving is heel belangrijk. De gemeente Waadhoeke wil graag weten hoe zijn inwoners de veiligheid en leefbaarheid in hun eigen buurt ervaren. Daarom heeft ze in 2018 een onderzoek gedaan naar de beleving van leefbaarheid en veiligheid door inwoners en een nulmeting laten uitvoeren door middel van de Veiligheidsmonitor in Waadhoeke. Deze resultaten hebben ook als input gediend voor het IVP.

Daarom is er ook nadrukkelijk aandacht voor de andere door inwoners geagendeerde onderwerpen, zoals: hondenpoep, verwarde personen, vernielingen, inbraken, jeugdoverlast, woonoverlast, drank- en drugsoverlast etc). Uiteraard is hierbij overlap tussen de onderwerpen van de inwoners en politie geconstateerd.

Veiligheidsbeleid in Waadhoeke (het proces)

Kaders en beleid

Onderstaand schema[1] laat zien hoe het IVP zich verhoudt tot het Regionaal Beleidsplan en hoe beide beleidsplannen tot stand komen. Dit proces wordt voortaan in het begin van iedere raadsperiode doorlopen om invloed te hebben op het Regionaal Beleidsplan en daarmee op de inzet van politie op onze lokale prioriteiten.

Het schema laat zien dat de raad met het IVP (eens per vier jaar) de prioriteiten en de kaders voor het veiligheidsbeleid vaststelt. Het college bereidt het concept-IVP voor op basis van de door de raad bepaalde prioriteiten (in bijvoorbeeld het coalitieakkoord en de (w-vragen in de) programmabegroting/Voorjaarsnota) en op basis van de jaarlijkse veiligheidsanalyse in het jaarverslag.

[1] Bron: Gezamenlijke veiligheidszorg: volop lokale kansen in nieuw politiebestel (handreiking actieprogramma lokale besturing politie).

Het vastgestelde IVP is vervolgens de inbreng namens Waadhoeke op het Regionaal Beleidsplan waarin de regionale prioriteiten en de inzet van de politie worden bepaald en verdeeld. Na behandeling van het concept regionaal beleidsplan in de raad, waarbij de raad het dus kan toetsen aan het eerder vastgestelde eigen IVP (zijn onze lokale prioriteiten voldoende verwerkt in beleid en inzet van politie?), wordt het regionaal beleidsplan vastgesteld door de hoofdofficier van justitie en de 62 burgemeesters van Noord-Nederland.

Overigens laat het schema ook zien dat de inzet van de politie slechts deels kan worden bepaald door de lokale prioriteiten. De inzet van politie wordt naast de lokale prioriteiten immers voor een groot deel bepaald door de landelijk en regionaal vastgestelde doelstellingen en de reguliere werkzaamheden waarmee het grootste deel van de politie-inzet is gemoeid: te weten noodhulp, hulpverlening, handhaving en basisopsporing.

Uitvoering

Het IVP vormt lokaal vervolgens het meerjarenkader voor de uitvoering door het college en de partners. Het college zal ter uitvoering van het IVP afspraken maken met de lokale partners. Voorbeelden daarvan zijn het jaarplan van de politie en de dienstverlenings- of uitvoeringsovereenkomsten met partners als de Veiligheidsregio of het Veiligheidshuis Fryslân. De gemeentelijke inspanningen of maatregelen werkt het college zelf verder uit.

Hét gremium voor de lokale aansturing van de politie is het driehoeksoverleg. Daar maken gemeente (burgemeester) en OM in samenwerking met de politie afspraken over onder meer de taakuitvoering, de dienstverlening en de inzet van de politie. Door het IVP en dus het integrale veiligheidsbeleid samen met het OM en de politie te ontwikkelen, kan het IVP ook leidend zijn bij de keuzes die in de driehoek worden gemaakt. Of het nu gaat om het jaarplan van de politie of om de praktische uitvoering van alledag.

Verantwoording en analyse

Het college en de burgemeester leggen aan de raad verantwoording af met een jaarverslag[2] over de uitvoering en de resultaten van het IVP. Het jaarverslag bundelt de rapportages van politie, OM en andere partners en bijvoorbeeld de Veiligheidsmonitor. Het jaarverslag rapporteert conform de opbouw, opzet en (meetbare) doelstellingen uit het IVP. Het geeft een tussenstand ten aanzien van die doelen, van de uitvoering van de aangekondigde maatregelen en van de (nieuwe) relevante ontwikkelingen.

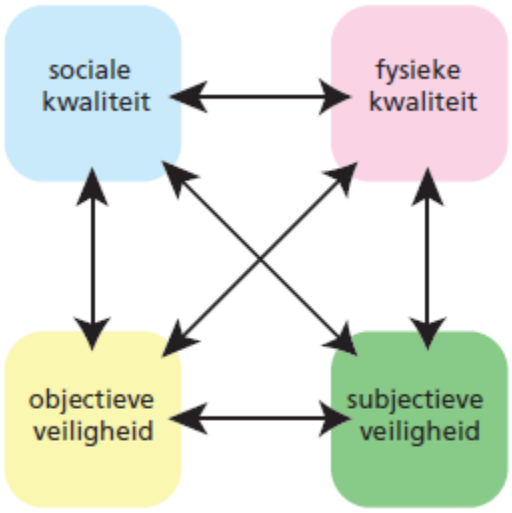
Het jaarverslag is daarmee tegelijkertijd een jaarlijkse veiligheidsanalyse. Als er op basis van die analyse aanleiding toe is, kan de raad de prioriteiten binnen het integrale veiligheidsbeleid en daarmee dus het IVP tussentijds bijstellen. Als daar geen aanleiding toe is, wordt het geldende IVP gecontinueerd.

Door eens per jaar een integraal jaarverslag (conform de opzet van het door de raad zelf vastgestelde IVP) van het integrale veiligheidsbeleid aan te bieden, wordt de raad (beter) gefaciliteerd in zijn kaderstellende en controlerende rol. Het is ook het moment waarop de burgemeester verantwoording aflegt over de uitvoering van zijn gezag over de politie.

[2] Naar verwachting in april/mei 2020.

1. Veilige woon- en leefomgeving

Veiligheidsveld 1 heeft betrekking op de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners: de veiligheid en leefbaarheid in het dorp, de wijk, buurt of straat. Er zijn vier kernindicatoren of veiligheidsthema's: 'sociale kwaliteit', 'fysieke kwaliteit', 'objectieve veiligheid' en 'subjectieve veiligheid'. Essentieel aan dit veiligheidsveld is dat het zowel om de veiligheid als de leefbaarheid van de buurt gaat. Leefbaarheid heeft vooral betrekking op de sociale en fysieke kwaliteit en veiligheid op de objectieve en subjectieve veiligheid. Er is gekozen voor deze combinatie omdat veiligheid en leefbaarheid met elkaar verweven zijn: elk van de vier kernindicatoren of thema's werkt rechtstreeks door in elk van de drie andere.

Dit veiligheidsveld is veruit het meest omvattende en meest 'gebruikelijke' veiligheidsveld in het veiligheidsbeleid. Het wijkt af van de andere veiligheidsvelden doordat de aanpak van de vier veiligheidsthema's vaak langs dezelfde lijnen (of maatregelen) verloopt: via verschillende maatregelen of onderdelen van beleid wordt geïnvesteerd in elk van de vier veiligheidsthema's. Investeer je in een ervan, dan investeer je gelijk ook in de drie andere thema's.

1.1 Sociale kwaliteit

De sociale kwaliteit van een dorp, buurt of wijk heeft betrekking op de 'intermenselijke relaties', tussen bewoners en eventueel andere aanwezige personen. Belangrijke aspecten van de sociale kwaliteit zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken en de mate van informele sociale controle. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, drank- en drugsoverlast, overlast van prostitutie en overlast van zwervers.

Kaders

De raad wil een veilige samenleving en samen met inwoners en instanties een visie op veiligheid (dit IVP dus) ontwikkelen, hierbij aansluitend bij de leefbaarheidsmonitor.

Algemene Plaatselijke Verordening
Binnen de APV zijn een aantal artikelen opgenomen om vanuit de gemeente overlast te kunnen aanpakken zoals geluidsoverlast, seksinrichtingen, parkeerproblemen of loslopende honden.

Gemeentewet
Artikel 172, gebiedsverbod: De burgemeester kan een persoon tijdelijk verbieden om in een wijk, straat of stad aanwezig te zijn.
Artikel 174a, woningsluiting: Bij ernstige en aanhoudende woonoverlast kan de burgemeester tijdelijk een woning sluiten.
Het inzetten van deze bevoegdheden is een ultimum remedium.

Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
De burgemeester is bevoegd om mensen tegen hun wil te laten opnemen in een gesloten afdeling van een GGZ instelling. Dit gebeurt altijd op basis van een advies van een behandelend arts of psychiater en gaat om personen die een gevaar zijn voor zichzelf (suïcidaal) of een gevaar zijn voor anderen. In uitzonderlijke gevallen gaat het om mensen die ernstig verloederd zijn of zichzelf aan zorg onttrekken.

Opiumwet
De Opiumwet geeft de burgemeester de bevoegdheid om op basis van artikel 13b tot sluiting van een pand over te gaan, maar m.i.v. 11 december 2018 ook voor het geval dat in een woning of lokaal voorwerpen of stoffen worden aangetroffen die duidelijk bestemd zijn voor het telen of bereiden van drugs, zoals bepaalde apparatuur, chemicaliën en versnijdingsmiddelen (strafbare voorbereidings-handelingen). Het enkel aantreffen van vervoermiddelen, gelden of andere betaalmiddelen valt niet onder strafbare voorbereidingshandelingen. De Opiumwet maakt het handelen in het voorhanden hebben van (soft)drugs strafbaar maar met een gedoogbeschikking van de gemeente kan een coffeeshop legaal softdrugs verkopen. In Waadhoeke is de straathandel geen aanleiding om coffeeshopbeleid op te stellen. Met de twee verkooppunten in Harlingen en twaalf verkooppunten in Leeuwarden is softdrugs binnen een straal van acht kilometer vrij verkrijgbaar. Gemeente Waadhoeke voert de nuloptie. Aanvragen voor het vestigen van een coffeeshop worden afgewezen.

Staand beleid

Sociale problematiek
Sociale problemen worden één keer per maand besproken in het Operationeel Veiligheidsoverleg (OVO). Het OVO wordt bijgewoond door de teamchef van politieteam Noordwest Friesland, de wijkagenten en de beleidsadviseurs OOV van gemeente Waadhoeke. Incidenteel schuiven andere veiligheidspartners[3] aan. Door een integrale aanpak worden problemen aangepakt en opgelost. De gemeente faciliteert, start bestuursrechtelijke procedures en preventieve acties. De politie richt zicht op haar kerntaken[4] en bemiddelt en richt zich vooral op repressie. Bij complexe problematiek worden als eerste de Gebiedsteams(GT) ingeschakeld. Het GT is een multidisciplinair team dat meervoudige en complexe problemen met behulp van de werkwijze en convenant AVE Waadhoeke gezamenlijk oplost. Wanneer de aanpak van het GT niet afdoende is om de problematiek op te lossen kan het Veiligheidshuis Fryslân[5] (cofinanciering gemeenten en rijk) worden ingeschakeld. Door multidisciplinair overleg gaat er geen informatie verloren en komen alle oplosrichtingen naar voren. Het gaat vooral om complexe zaken die de lokale mogelijkheden en kennis overstijgen.

[3] Veiligheidspartners zijn naast de politie o.a. de woningcorporaties, de Skûle, Koninklijke Horeca Nederland, de GGZ, Dorpsbelangen, Veiligheidshuis Fryslân, Veiligheidsregio Fryslân, Openbaar Ministerie, Openbaar Vervoer maatschappijen, Provincie, Geneeskundige Hulpverlening Organisatie (GHOR), Evenementenorganisaties en de Brandweer.
[4] De vier kerntaken van de politie zijn: handhaving van de openbare orde, opsporing van strafbare feiten, hulpverlening bij nood en signalering van en advisering bij (on)veiligheidssituaties.
[5] Binnen het Veiligheidshuis wordt samengewerkt tussen Openbaar Ministerie, Regiopolitie Fryslân, Raad voor de Kinderbescherming, de Reclasseringsorganisaties, de GGZ Friesland, Penitentiaire Inrichting De Marwei, Bureau Jeugdzorg Friesland, Halt Noord-Nederland, het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld en alle Friese gemeenten.

Loslopende honden
Bij de gemeente komen klachten binnen over loslopende honden, soms in combinatie met een bijtincident. Bij bijtincidenten schrijft de gemeente de eigenaar aan om op grond van de APV een aanlijngebod op te leggen, eventueel in combinatie met een muilkorf.

Burenconflicten
De APV biedt in sommige gevallen de mogelijkheid om woonoverlast bestuurlijk aan te pakken, maar in veel gevallen is de burger zelf aan zet om de zaak (civiel) op te pakken. Bij burenconflicten biedt Waadhoeke buurtbemiddeling aan. Buurtbemiddeling is erop gericht dat partijen samen, zonder tussenkomst van de rechter, tot een passende oplossing komen. Als de bemiddeling slaagt, draagt dat bij aan de leefbaarheid en de sociale kwaliteit van de buurt. Wel is voorwaarde dat betrokken partijen dit beiden willen. In sommige gevallen kunnen burgers voor bemiddeling ook een beroep doen op hun eigen rechtsbijstandverzekering.

Coffeeshops
In de fusiegemeenten is op basis van gesprekken met de driehoek (gemeente, politie en OM) gekozen voor de nuloptie. De straathandel was geen aanleiding om coffeeshops toe te staan. Met de verkooppunten in Harlingen en Leeuwarden is softdrugs binnen een beperkte (reis) afstand verkrijgbaar. Dat betekent dat er in de afgelopen jaren geen vergunning is verleend voor het vestigen van een coffeeshop. In Waadhoeke is nog geen nieuw beleid vastgesteld over coffeeshops waardoor de oude afspraken, die gemaakt zijn in de fusiegemeenten, nog gelden.

Prostitutie
Op grond van de APV is het verboden om een seksinrichting te runnen zonder de benodigde vergunning. Omdat Waadhoeke nog geen beleid om dit gebied heeft vastgesteld zijn de beleidsregels uit de voormalige fusiegemeenten nog van toepassing. Het is nog onduidelijk welke keuzes en binnen welke termijn het college gaat maken ten aanzien van het beleid op seksinrichtingen. Controle wordt uitgevoerd door de politie en richt zich vooral op de aanpak van vrouwenhandel en onderdrukking.

Scenarioteam
Bij problemen met grote maatschappelijk impact wordt op basis van het Protocol: (dreiging) Maatschappelijke Onrust Fryslân een scenarioteam in werking gesteld. In veel gevallen gaat het om een zedenzaak waarbij, mogelijk, meerdere slachtoffers betrokken zijn en er veel onrust is en vragen leven. Het scenarioteam is een multidisciplinair team dat in opdracht van de driehoek (de burgemeester, de officier van justitie en de teamchef van de politie) acties uitvoert zoals het opstellen van een Q&A list, informerende brieven opstelt of scenario's uitwerkt over hoe verder te handelen om het onderzoek (naar strafbare feiten) niet te verstoren en tegelijkertijd onrust te bezweren.

Nazorg detentie
Voor een soepele terugkeer van ex- gedetineerden in de maatschappij is het beter voor de betrokkene en de gemeenschap dat de betrokkene niet op straat komt te staan na detentie. Nazorg wil de kans op recidive, de kans dat men opnieuw in de fout gaat, verkleinen want zonder huis en inkomen is de kans op overlast en criminaliteit groter dan wanneer iemand een woonplek en toekomstperspectief heeft. De nazorg ziet er bijvoorbeeld op toe dat iemand bijvoorbeeld in detentie een ID bewijs via de gemeente ontvangt waardoor men een uitkering kan aanvragen.

Bestuurlijke informatievoorziening justitiabelen (BIJ)
De BIJ zorgt ervoor dat het bestuursorgaan burgemeester tijdig geïnformeerd wordt over de aanstaande terugkeer van (bepaalde categorieën) (ex-) gedetineerden in de gemeente. Op basis daarvan kan een beoordeling worden gemaakt van dreigende verstoringen van de openbare orde als gevolg van de terugkeer en kunnen maatregelen worden getroffen om deze te voorkomen. Dit dient niet alleen ter bescherming van de belangen van de samenleving (de gemeente, wijk of buurt waarin de ex-gedetineerde terugkeert), maar ook ter voorkoming van problemen voor de ex-gedetineerde.

GGZ/Verwarde personen
Zowel landelijk, bovenregionaal, regionaal, als lokaal hebben meerdere organisaties aangegeven dat zij een stijging zien in het aantal mensen met verward gedrag die overlast veroorzaken en/of een risico voor de veiligheid vormen.
In Friesland is hard gewerkt aan een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag. Met een groot aantal ketenpartners (o.a. Veiligheidshuis, GGz, politie, zorgverzekeraars, zorgaanbieders, gemeenten en cliëntorganisaties) is er o.a een passende opvanglocatie (Jelgerhuis) en passend vervoer (psycholance) gerealiseerd .
De complexiteit van de problematiek waar deze mensen mee kampen is groot. Het vinden van een passende oplossing vergt soms een intensieve zoektocht, waarbij een klein deel niet tot moeilijk plaatsbaar is. Hierbij gaat het met name om de mensen met zware multi-problematiek, denk bijvoorbeeld aan mensen met een licht verstandelijke beperking, verslavingsprobleem, persoonlijk-heidsstoornis en agressiviteit. In Waadhoeke wonen veel mensen met verward gedrag, de GGZ heeft op het terrein ongeveer 210 bedden, die zijn onderverdeeld in de verschillende afdelingen. Bij elkaar zijn in heel Franeker zo'n kleine 350/400 bedden, dit gaat zowel om ambulante voorzieningen én instellingen (beschermd wonen).
De politie heeft hier binnen haar team een contactpersoon GGZ voor die samen met de GGZ anticipeert op overlast en/of strafbare feiten die gepleegd worden binnen de instellingen. Drugsoverlast en agressie komen veel voor. De politie besteedt ook veel capaciteit aan het terugvinden van vermiste personen die uit de GGZ instelling zijn weggelopen.

In bewaring stellingen (IBS)(Wet BOPZ)
Bestuurders geven met enige regelmaat een IBS af. Dit komt wellicht in Waadhoeke vaker voor dan gemiddeld vanwege de aanwezigheid van een grote GGZ instelling in onze gemeente. Indien de situatie van een vrijwillig opgenomen patiënt verslechterd, kan de vrijwillige opname omgezet worden in een onvrijwillige opname (IBS).

Drugsoverlast
De politie controleert incidenteel de horecalocaties op aanwezigheid van drugs en controleert lokaal bekende dealadressen. De politie wil ook nadrukkelijker zichtbaar zijn op scholen om drugsgebruik op scholen te signaleren en aan te pakken.

Analyse

Aantal incidenten burenoverlast

	2016	2017	2018
Totaal	161	160	167

Het aantal incidenten dat bij de politie wordt gemeld is redelijk stabiel.

Aantal incidenten overlast van bijzondere doelgroepen

	2016	2017	2018
Totaal	266	308	469

De overlast van bijzondere doelgroepen fluctueert wat de afgelopen jaren maar is ten opzichte van 2016 flink toegenomen. De toename is wellicht deels te verklaren doordat er in de gemeente relatief veel instellingen voor bijzondere doelgroepen zijn. In sommige gevallen geven de gehuisveste personen overlast en is afstemming en politie-inzet nodig.

Ontwikkelingen

Doorontwikkeling Veiligheidshuis Fryslân 2019-2023

De huidige samenwerkingsovereenkomst van het Veiligheidshuis met bijbehorende begroting die als basis onder het Veiligheidshuis ligt, loopt tot 1 januari 2019. Er was behoefte aan een goede borging van het Veiligheidshuis voor de lange termijn. De gemeente heeft daarom ingestemd met het Toekomstplan (construct: onderbrengen bij gemeente Leeuwarden), de daarbij behorende begroting, incl. verdeelsleutel en de Samenwerkingsovereenkomst 2019 e.v.

Burenconflicten/Buurtbemiddeling

De gemeente wordt steeds vaker gevraagd zich uit te spreken over civiele zaken zoals bij een twist over een erfgrens, overlast of overhangende takken. De vraag naar buurtbemiddeling neemt daarom toe. Voorheen zette de gemeente hiervoor vrijwilligers van Wellzo in, maar deze organisatie is daar onlangs mee opgehouden. Er wordt momenteel gewerkt aan een projectplan voor Waadhoeke, waarin gekeken wordt naar het zelf opleiden en inzetten van vrijwilligers bij burenruzies.

Doelen en beoogde resultaten

Aantal incidenten burenoverlast ≤ aantal 2018 (167)

Aantal incidenten overlast bijzondere doelgroepen ≤ aantal 2018 (469)

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van bestaand beleid.

Harmoniseren van coffeeshop- en prostitutiebeleid.

Aansluiten bij de regionale aanpak van verwarde personen.

Waadhoeke continueert de deelname aan Veiligheidshuis Fryslân. Het college/de raad hebben hier bij de Kadernota van 2018 een structureel budget van € 21.999 voor beschikbaar gesteld.

1.2 Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit van een dorp, buurt of wijk heeft logischerwijze betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving, in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Meest algemeen gaat het bij dit thema om de vraag: hoe staat de openbare ruimte erbij? Hoe prettig is het wonen in de buurt gegeven die fysieke kwaliteit? Aspecten zijn dan onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden en dergelijke. Inbreuk op de fysieke kwaliteit maken onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.

Kaders

Algemene Plaatselijke Verordening
Binnen de APV zijn artikelen opgenomen om verloedering of inbreuk op de fysieke kwaliteit te kunnen aanpakken, zoals het verbod op plakken en kladden, het gebod dat hondeneigenaren ervoor zorgen dat hun hond niet op de straat poept of het verbod om voertuigen, vaartuigen, mest of afvalstoffen op de openbare weg op te slaan. In andere gevallen, zoals het verbod op vervoeren van inbrekersgereedschap, is de APV voor de politie een goede aanvulling om hun werk goed uit te kunnen voeren.

Staand beleid

Dorps- en wijkschouwen
De dorpencoördinatoren en contactwethouders zijn bij alle dorpsbelangen en wijkbelangen langs geweest voor een kennismakingsgesprek. Dit gebeurt aan de hand van een globale agenda waar onder andere het onderwerp ‘dorpsschouw’ op staat.

Hondenpoep
Gemeente Waadhoeke heeft in Franeker op grote schaal afvalbakken met zakjes voor hondenpoep geplaatst. Er zijn nu zo’n 100 afvalbakken die wekelijks worden geleegd.

Verloedering openbare ruimte
De gemeente handhaaft alleen op basis van een handhavingsverzoek van een belanghebbende of de politie. De politie kan ook handhaven op basis van de APV maar is hierin terughoudend, het behoort niet tot hun kerntaken. Op basis van meldingen en handhavingsverzoeken wordt door onze toezichthouders gehandhaafd.

Vernielingen
Wanneer de politie in een periode veel vernielingen waarneemt of waarin veel vernieldingen worden aangegeven of gemeld, wordt er een analyse opgemaakt. Op basis van de analyse wordt er planmatig opgetreden waarbij de wijkagent als regiehouder wordt aangewezen. Bij vernielingen aan openbare werken doet de gemeente altijd aangifte en wordt geprobeerd de schade te verhalen op de veroorzaker.

Overlast evenementen
Binnen de vergunningverlening stelt Waadhoeke voorwaarden aan het schoon en netjes achterlaten van het evenemententerrein of gemeentegrond. Bij grote evenementen maakt de gemeente extra schoonmaakrondes. Om wildplassen en overlast in de stegen aan de Voorstraat te voorkomen, worden de stegen bij grote evenementen in Franeker afgesloten.

Oud en Nieuw
De viering van Oud & Nieuw is voor de politie het grootste evenement van het jaar. De gemeente faciliteert hierbij in voorzieningen voor vreugdevuren om de veiligheid te vergroten. Gemeente Waadhoeke geeft een waarderingsbijdrage voor de te houden Oud & Nieuw feesten.

Carbid schieten is in Waadhoeke een grote traditie. Ieder jaar melden zo'n 25 tot 30 groepen zich bij de gemeente dat zij op Oudejaarsdag carbid willen schieten. De gemeente inventariseert, legt contactpersonen vast en controleert of de gekozen schietplek niet tot geluidsoverlast zal leiden.

Analyse

Aantal incidenten vernieling

	2016	**2017**	**2018**
Totaal	277	271	223

Aantal klachten hondenpoep
In 2018 heeft de gemeente 10 klachten/meldingen ontvangen over hondenpoep.

Ontwikkelingen

Schouwen
Naar aanleiding van de bezoeken hebben we besloten dat we ieder dorp of wijk in Waadhoeke eens in de drie jaar een schouw aanbieden. Deze schouwen zullen worden gecoördineerd vanuit afdeling BOR. De meeste punten die aan de orde komen, gaan nl. over 'groen en grijs'. Bij de dorpsschouw zijn in ieder geval aanwezig iemand van BOR, de betreffende dorps- wijkcoördinator en iemand van de woningstichting (Accolade; stad en WNWF; dorpen). Eventueel kan een wijkagent aansluiten als daar reden toe is.

De gemeente (BOR) maakt een verslag met foto's en actiepunten en stuurt dat naar het dorpsbelang, de woningcorporatie en de dorpencoördinator

Hondenpoep
Gemeente Waadhoeke heeft naast het plaatsen van de 100 afvalbakken in Franeker ook eenmalig 100 poepgrijpers gratis beschikbaar gesteld. Op termijn zal de aanpak/het beleid ten aanzien van hondenpoep geharmoniseerd moeten worden.

Carbidschieten
Gemeente Waadhoeke deed in 2018 mee aan de Noordelijke BOCK- campagne, de *bewust oplettende carbid knaller*. Reden voor de campagne was de toename van het aantal verwondingen van bij Carbidschieters. De gemeente heeft op Oudejaarsdag aan carbidschieters ballen uitgedeeld omdat het schieten met een bal veiliger is dan met een deksel. Er zijn in 2018, 30 meldingen voor carbidschieten bij de gemeente binnen gekomen. Mogelijk zijn dit er volgend jaar meer, want er waren ook groepen die niet op de hoogte waren van de meldingsplicht.

Doelen en beoogde resultaten
Aantal incidenten vernieling ≤ aantal 2018 (223)

Inspanningen (gemeente en partners)
Continueren van staand beleid.
Het huidige beleid continueren, evalueren en daar waar nodig aanpassingen doorvoeren.
in 2019 opnieuw aansluiten bij de BOCK campagne.

1.3 Objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit

Bij dit thema gaat het om de diverse, veelvoorkomende vormen van criminaliteit in de buurt, wijk, gemeente. Soorten criminaliteit die in elk geval bepalend zijn en uitgewerkt worden in de analyse, zijn woninginbraak en geweldscriminaliteit (waaronder huiselijk geweld).

Kaders

Wetboek van strafrecht
In dit wetboek worden strafbare feiten en de daarbij behorende strafmaat beschreven. Veelvoorkomende criminaliteit zoals woninginbraken wordt door middel van opgelegde straffen aangepakt. De opsporing en de bestraffing van veelvoorkomende criminaliteit zijn de domeinen van de politie en het Openbaar Ministerie. De gemeente speelt een marginale rol in preventie en de burgemeester heeft een aantal bestuurlijke instrumenten om specifieke criminaliteit (zoals huiselijk geweld) aan te pakken.

Wet tijdelijk huisverbod
Om de aanpak van huiselijk geweld te vergroten mag de politie bij constatering van geweld ambtelijk vervolgen (er is dan geen aangifte meer nodig van het slachtoffer) en de burgemeester kan een huisverbod opleggen.

Algemene Plaatselijke Verordening
Binnen de APV zijn artikelen opgenomen om de politie een handvat te geven potentiële inbrekers aan te houden en eigendommen te doorzoeken.

Staand beleid

Woninginbraak
Woninginbraak is een high impact crime (HIC) en heeft vanuit de politie hoge prioriteit. Aangiften van deze incidenten worden in 80% van de gevallen op locatie (het woonadres) opgenomen en er wordt ten behoeve van de opsporing een herbezoek uitgevoerd. Tevens wordt buurtonderzoek gedaan. Daarnaast worden App-groepen, Burgernet en social media ingezet om de pakkans te vergroten. Ook wordt een analyse uitgevoerd bij trendontwikkeling, waaronder het Donkere Dagen-offensief. Alle aangevers worden binnen 14 dagen door de politie teruggebeld, die informatie terugkoppelt over de stand van zaken van de betreffende inbraak.

De politie investeert in surveillance en opsporing. Waadhoeke heeft een preventiebudget van € 7.500,--. Dit budget wordt besteed aan preventie van woninginbraken, waaronder de aanschaf van 3 slimme camera's, deze worden ingezet bij kwetsbare panden.

Besmettingsbrieven
Verder verstuurt gemeente Waadhoeke besmettingsbrieven. Deze worden verspreid onder de bewoners van een straat of buurt waar een woninginbraak heeft plaatsgevonden. Het doel van deze brieven is om mensen bewust te maken van inbraakrisico en hen te bewegen preventiemaatregelen te nemen. Inbrekers slaan na een geslaagde inbraak namelijk vaker toe in dezelfde buurt.

Burgernet
Gemeente Waadhoeke neemt deel aan Burgernet. Met behulp van Burgernet worden de inwoners van een gemeente betrokken bij de opsporing bij onder andere vermissingen of misdrijven op heterdaad. Gebruikelijk is om de deelnemers van Burgernet te informeren middels een sms'je. In 2014 is in ons gebied het Burgernet uitgebreid met een e-mailfunctie, waarbij deelnemers een e-mail ontvangen om hen te informeren over verdachte of onveilige situaties of om te vragen of de deelnemer iets heeft gezien in zijn buurt. Sinds 2016 is Burgernet actief in alle gemeenten en zijn ruim 1,6 miljoen burgers actief betrokken bij de veiligheid in de eigen woon- en werkomgeving. De regie op Burgernet ligt bij de politie.

Huiselijk geweld
De burgemeester heeft de bevoegdheid tot het opleggen van een huisverbod gemandateerd aan de politie. Dat betekent dat de politie het opleggen van een huisverbod uitvoert (beschikking). Bij verlening regelt de gemeente de beschikking. Het huisverbod wordt opgelegd door een speciale HovJ[5] Huisverbod. Jaarlijks worden er zo'n 1 tot 5 huisverboden opgelegd. De gemeente financiert Fier Fryslân voor de uitvoering van hulpverlening aan zowel slachtoffer als pleger van huiselijk geweld.

Meld Misdaad Anoniem en social media
Burgers die anoniem een misdrijf willen melden bij de politie kunnen dit doen via Meld Misdaad Anoniem. Door burgers de mogelijkheid te bieden anoniem te melden, hoopt de politie op meer opsporingswaardige informatie die kan helpen strafzaken rond te krijgen. Ook de inzet van social media kan soms helpen. De politie start ook weer een mediaoffensief om het bellen naar 112 laagdrempeliger te maken.

Fietsdiefstal
Aangiftes van diefstal worden afgehandeld bij de politie. Indien er op bepaalde plekken veel wordt gestolen, richt de politie specifiek haar aandacht op die locaties.

Aangifte
De gemeente doet aangifte bij de politie van vernieling van openbare werken, openbaar groen.

Analyse

Aantal woninginbraken

	2016	2017	2018
Totaal	66	53	75

Het aantal woningbraken was flink gedaald, maar sinds het einde van 2018 stijgen ze weer. Dit is waarschijnlijk te wijten aan een bewoner(s) uit Franeker, maar ook aan mobiel banditisme. De integrale aanpak, zoals extra politie-inzet en preventiemaatregelen door burgers en gemeente, zoals het versturen van besmettingsbrieven, gaan door.

Aantal fietsdiefstallen

	2016	2017	2018
Totaal	81	49	67

[5] HovJ staat voor Hulpofficier van justitie. Dit is een opsporingsambtenaar (met rang van inspecteur of hoger) met enkele bijzondere strafrechtelijke bevoegdheden. (Hij is geen lid van het Openbaar Ministerie). De HovJ doet o.a. de voorgeleidingen van verdachten, neemt beslissingen over het aanhouden van personen en kan dus onder mandaat een huisverbod opleggen.

Het aantal fietsdiefstallen is weer gestegen. Het is onduidelijk waardoor deze stijging veroorzaakt wordt. 80% van de slachtoffers van fietsendiefstal doet geen aangifte van fietsdiefstal. Wellicht omdat men ervan uitgaat dat de kans dat de dader wordt gepakt heel klein is.

Huiselijk geweld

	2016	2017	2018
Totaal	104	97	107

Het aantal geregistreerde incidenten huiselijk geweld is stabiel. Het aantal opgelegde huisverboden zegt iets over de zwaarte van de incidenten, niet zozeer over de frequentie van huiselijk geweld. Een huisverbod wordt alleen opgelegd in zeer ernstige gevallen en bij een sterk vermoeden dat het geweld doorgaat zonder ingrijpen van buitenaf.

De politie (de HovJ) brengt het risico van herhaling van geweld, de onderliggende problemen, verslavingsproblematiek en andere belangrijke zaken in kaart. Daarna wordt een belangenafweging gemaakt en kan een huisverbod worden opgelegd. Dat betekent ook dat de HovJ in een aantal gevallen heeft besloten geen huisverbod op te leggen. Dat betekent niet dat het gepleegde huiselijk geweld in die situatie niet ernstig was.

Bedreigingen

	2016	2017	2018
Totaal	60	50	39

Het aantal bedreigingen neemt af. Door de politie vindt intensief toezicht openbare orde (vrijdag- en zaterdagnacht), ook wel horecatoezicht genaamd plaats. Verder is er openbare orde toezicht op evenementen in nauwe samenwerking met de daarbij betroken partners.

Ontwikkelingen

Digitaal Opkopers Register (DOR)

Opkopers hebben een registratieplicht die staat omschreven in artikel 437 WvSr. Op basis van art. 437Sr zijn opkopers wettelijk verplicht een doorlopend en gewaarmerkt inkoopregister bij te houden, waarin ze moeten bijhouden: a) de datum van verkrijgen van het goed; b) een zo specifiek mogelijke omschrijving van het goed; c) de prijs; d) de naam en het adres van de aanbieder van het goed. In het geval van de handel in koper(legering) tegen contante betaling is ook de vermelding verplicht van het nummer en het type identiteitsbewijs waarmee de aanbieder zich legitimeert. Op basis van dit artikel kunnen gemeenten via de APV daarnaast opkopers verplichten een verkoopregister bij te houden, waardoor helers eerder gepakt kunnen worden.

Uitbreiding Burgernet

Burgernet wil zich blijven ontwikkelen en aansluiten bij actuele ontwikkelingen in de maatschappij door het verbreden van de toepassingsmogelijkheden en het gebruik van nieuwe technologieën. Daarom wordt een nieuw Burgernetsysteem 2.0 gebouwd, dat het volgende mogelijk maakt:

- integratie van social media;
- facilitering van de wederkerigheid in de communicatie;
- uitbreiding van de toepassingen van Burgernet;
- meer diversiteit in communicatiekanalen;
- verbetering gebruiksvriendelijkheid en;
- mogelijkheid tot landsoverschrijdend werken creëren.

Preventiebudget
De raad heeft besloten tot een jaarlijks preventiebudget van € 7.500,--. Dit budget kan breed worden ingezet voor een uiteenlopend aantal preventiedoeleinden die een link hebben met veiligheid. Voorbeelden daarvan zijn de veiligheid rond vuurwerk en brandveiligheid. Het college besluit ieder jaar afzonderlijk welk thema de meeste prioriteit heeft en waarvoor het budget dus wordt ingezet.

Beperkt oplospercentage
Het aantal opgeloste zaken is beperkt, zeker wanneer het gaat om vermogensdelicten. Verdachten leggen steeds minder vaak een bekentenis af en beroepen zich, doordat ze bij het verhoor bijstand van een advocaat mogen ontvangen, op hun zwijgrecht. Dat betekent dat de politie en het OM strafdossiers vooral rond moeten krijgen met een sterke bewijslast. Zonder getuigen en technisch bewijs zoals DNA is dat lastig. Daardoor blijft bijvoorbeeld het oplospercentage van het aantal woninginbraken laag, terwijl de politie enorm veel capaciteit steekt in de opsporing. Het betekent ook dat veel misdrijven onbestraft blijven.

Huisverbod bij vermoeden van kindermishandeling
Om de rechten van kinderen beter te kunnen beschermen is er een proef om bij een vermoeden van kindermishandeling een huisverbod op te leggen. Door deze ontwikkeling kan het aantal huisverboden op jaarbasis toenemen.

Doelen en beoogde resultaten

Aantal woninginbraken ≤ aantal 2017! (53)

Aantal fietsdiefstallen ≤ aantal 2018 (67)

Huiselijk geweld ≤ aantal 2018 (107)

Bedreigingen ≤ aantal 2018 (39)

Inspanningen (gemeente en partners)

Woninginbraken blijft speerpunt voor gemeente en politie.
Na iedere inbraak worden besmettingsbrieven door de gemeente naar omliggende huizen/straten gestuurd.
Het college besluit het preventiebudget in ieder geval ook voor 2019 in te zetten voor dit thema.
De politie prioriteert woninginbraken. Afhankelijk van de aard, de omvang en de ontwikkelingen van de problematiek , zal er politiecapaciteit beschikbaar zijn voor de aanpak van woninginbraken.
Met het Donkere Dagen-offensief[6] zal de politie (in samenwerking met de veiligheidspartners) zich ook nadrukkelijk bezighouden met preventie.
Gemeente en politie onderzoeken de uitbreiding van Burgernet.
Gemeente gaat het DOR in 2019 in Waadhoeke implementeren.

[6] In de wintermaanden slaan criminelen veelvuldig hun slag, vaak met een piek voor de feestdagen. Een donkere dagen offensief zet in deze periode extra maatregelen in tegen overvallen, straatroven, woning- en auto-inbraken. De extra maatregelen bestaan onder meer uit verscherpt toezicht en intensievere surveillances op bepaalde tijdstippen en risicoplaatsen waar criminelen vaker toeslaan (hotspots). Maar ook voorlichting aan ondernemers en burgers via de (lokale) media of door te flyeren.

1.4 Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel

Hier gaat het enerzijds om het 'algemene veiligheidsgevoel' van bewoners (hoe vaak voelt men zich onveilig, in hoeverre mijdt men bepaalde plekken in de gemeente) en anderzijds om het veiligheidsgevoel van bewoners op bepaalde plekken binnen de gemeente (station, winkelgebied, uitgaansgebied).

Kaders

De raad wil een veilige samenleving en samen met inwoners en instanties een visie op veiligheid ontwikkelen, hierbij aansluitend bij de leefbaarheidsmonitor.

Het veiligheidsgevoel is per definitie subjectief en wordt als indicator daarom in het veiligheidsveld 'subjectieve veiligheid' beschreven. Tegelijkertijd is het een algemene indicator voor alle thema's en veiligheidsvelden in het IVP. Alle veiligheidsvelden, het gehele IVP, hebben effect op het veiligheidsgevoel van inwoners.

Staand beleid

Het integraal veiligheidsbeleid: de verschillende veiligheidsvelden en thema's in het IVP.

Analyse

Uit de Veiligheidsmonitor 2018 blijkt dat 90% van de bevolking zich veilig voelt in Waadhoeke.
In de eigen buurt (92%) ligt het veiligheidsgevoel van de inwoners nog net iets hoger dan in de gemeente (90%).

Tabel 4.1: Gemeente Waadhoeke. Onveiligheidsgevoel algemeen

	In gemeente			In eigen buurt		
	Stad Franeker	Overige kernen	Waadhoeke	Stad Franeker	Overige kernen	Waadhoeke
Vaak onveilig	2%	3%	3%	3%	2%	3%
Soms onveilig	8%	7%	7%	3%	6%	5%
Zelden onveilig	6%	5%	5%	3%	3%	3%
Niet onveilig	84%	85%	85%	91%	89%	89%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Veiligheidsmonitor Waadhoeke 2018.

Ontwikkelingen

-

Doelen en beoogde resultaten

90% van de bevolking voelt zich veilig in Waadhoeke.

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid/uitvoering IVP.

2. Bedrijvigheid en veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld vallen aantastingen van de veiligheid rond recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. Veiligheidsthema's zijn: 'veilig winkelgebied', 'veilige bedrijventerreinen', 'veilig uitgaan', 'veilige evenementen' en 'veilig toerisme'. Het gaat hierbij weer nadrukkelijk om de sociale veiligheid, om delicten als winkeldiefstal, bedrijfsinbraak en uitgaansgeweld en niet bijvoorbeeld om de fysieke (externe) veiligheid rond inrichtingen met gevaarlijke stoffen op bedrijventerreinen.

2.1 Veilig winkelgebied

In winkelgebied kunnen zich verschillende vormen van onveiligheid voordoen: winkeldiefstal en zakkenrollerij, maar ook jongerenoverlast, vernielingen en fietsen en bromfietsen in voetgangersgebied. Daarnaast kunnen zwerfvuil en andere tekenen van verloedering tot subjectieve onveiligheid leiden. Bij dit thema hebben zowel publieke als private partijen een rol. Het meest effectief voor de aanpak van aantastingen van de veiligheid is publiek-private samenwerking waarin elke partij zijn eigen verantwoordelijkheid invulling geeft.

Kaders

Wetboek van strafrecht

In dit wetboek worden strafbare feiten en de daarbij behorende strafmaat beschreven. Winkelcriminaliteit wordt door middel van opgelegde straffen aangepakt. Bij diefstal wordt de zaak meestal afgedaan met een boete. De opsporing en de bestraffing van winkelcriminaliteit is het domein van de politie en het Openbaar Ministerie.

Algemene Plaatselijke Verordening

In de Algemene Plaatselijke Verordening is een verbod opgenomen om te winkelen met geprepareerde tassen: tassen die aan de binnenkant gevoerd zijn met folie. Het folie zorgt ervoor dat de beveiliging op artikelen bij de veiligheidspoortjes niet werkt/niet afgaat.

Staand beleid

Politietoezicht koopavonden

De politie houdt toezicht op koopavonden door preventief aanwezig te zijn en zo eventuele plegers af te schrikken.

Winkelverbod

Sommige notoire winkeldieven krijgen een verbod om de winkel te betreden. Deze verboden worden door de winkeliers zelf opgelegd. Wanneer het verbod wordt overtreden is er sprake van huisvredebreuk (strafbaar feit) en wordt de politie ingeschakeld.

Analyse

Aantal winkeldiefstallen

	2016	2017	2018
Totaal	28	37	22

Het aantal winkeldiefstallen ten opzichte van 2017 daalt. Meldingen zijn voornamelijk afkomstig van de supermarkten.

Ontwikkelingen

Winkeldiefstal is vooral te voorkomen door het maken van contact met de klanten en kordaat optreden.

Aangiftebereidheid

Het vermoeden is dat lang niet alle winkeliers winkeldiefstal melden, wellicht alleen bij heterdaad. Ondernemers maken misschien de afweging dat aangifte doen tijdrovend is, terwijl de pakkans (en daarmee het oplossen van de zaak) zeer gering is zonder camerabeelden of enig idee van het signalement van de verdachte. Ondernemers weten misschien onvoldoende dat zij ook digitaal aangifte kunnen doen. Zolang het aantal gemelde incidenten laag blijft, ontstaat er geen gevoel van urgentie om bijvoorbeeld het project Keurmerk Veilig Ondernemen op te starten.

Doelen en beoogde resultaten

Aantal winkeldiefstallen ≤ aantal 2018 (22)

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid.
Gemeente en politie wijzen in overleggen met/of werkbezoeken aan winkeliers op de mogelijkheid van digitale aangifte.

2.2 Veilige bedrijventerreinen

Onveiligheid op bedrijventerreinen kent zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal en vernieling aan de ene kant en aan de andere kant inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en tevens brandveiligheid.[7]

Ook bij dit thema hebben publieke én private partijen een belangrijke rol. Het meest effectief is publiek-private samenwerking (PPS) waarin elke partij zijn eigen verantwoordelijkheid invulling geeft. De rol van de gemeente is meerledig: aan de ene kant aanpak van en/of regievoering rond criminaliteit en overlast – en aan de andere kant het stimuleren en faciliteren dat ondernemers hun eigen rol invulling geven.

Kaders

Wetboek van strafrecht
In dit wetboek worden strafbare feiten en de daarbij behorende strafmaat beschreven. Bedrijfsinbrekers worden door middel van opgelegde straffen aangepakt. Dit is het domein van de politie en het Openbaar Ministerie.

De veiligheid op de bedrijventerreinen is primair de verantwoordelijkheid van de ondernemers.

Staand beleid

Geen specifiek beleid.

Analyse

Aantal diefstal/inbraak in bedrijven en kantoren

	2016	2017	2018
Totaal	36	21	23

Het aantal inbraken in bedrijven is in tegenstelling tot de woninginbraken flink afgenomen en de laatste twee jaar dus stabiel.

Ontwikkelingen

Om de veiligheid van het eigen terrein te vergroten, gebruiken sommige ondernemers cameratoezicht op het eigen terrein.

Doelen en beoogde resultaten

Aantal diefstal/inbraak in bedrijven en kantoren ≤ aantal 2018 (23)

Inspanningen (gemeente en partners)

Gemeente en partners zien voor de beleidsperiode 2019-2022 geen aanleiding specifiek beleid voor het thema ‘veilige bedrijventerreinen’ te ontwikkelen.

[7] Externe veiligheid’ ofwel veiligheid rond inrichtingen waarin gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en/of bewerkt, is onderdeel van veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid.

2.3 Veilig uitgaan

Uitgaansvoorzieningen hebben een positief effect op de veiligheid: de sfeer in de gemeente verbetert er immers door. Maar er kunnen zich ook specifieke veiligheidsproblemen juist rond uitgaansvoorzieningen voordoen, zoals geweldpleging, overlast en vernielingen.

De gemeente heeft hier enerzijds de verantwoordelijkheid voor de aanpak van en/of regievoering rond criminaliteit en overlast in de openbare ruimte (openbare orde) en anderzijds een stimulerende rol naar ondernemers toe om gezamenlijk de veiligheid van hun bedrijven te optimaliseren. Verschil met de eerdere thema's is dat de gemeente ook bij dit tweede taakaspect in het algemeen wel actief zelf de regie blijft voeren en die niet 'belegt' bij ondernemers. Dit is mede te verklaren vanuit de relatief grote veiligheidsrisico's bij dit thema.[8]

Kaders

Drank en Horecawet en Drank en Horeca-verordening
De wet en de verordening bepalen de voorschriften voor de verkoop en het schenken van alcohol.

Algemene Plaatselijke Verordening
In de APV zijn diverse artikelen opgenomen om de openbare orde te bewaren, zoals het verbod op openbaar drankgebruik en het verbod op hinderlijk gedrag op openbare plaatsen of openbare gebouwen. De politie kan hierop bekeuren.

Wetboek van strafrecht
In dit wetboek worden strafbare feiten en de daarbij behorende strafmaat beschreven. Uitgaansgeweld wordt mede door middel van opgelegde straffen aangepakt. Dit is het domein van de politie en het Openbaar Ministerie.

Staand beleid

Drank en horeca
Horeca en paracommerciële[9] instellingen mogen geen alcohol schenken aan personen onder de 18 jaar. In de verordening heeft de gemeente schenktijden opgenomen voor paracommerciële rechtspersonen zoals sportkantines. Zij mogen alleen op specifieke tijdstippen alcoholhoudende dranken schenken in verband met de aanwezigheid van jeugd. Voormalig Franekeradeel heeft destijds geen sluitingstijden voor de horeca bepaald. De horeca hanteert zelf onderling een sluitingstijd van 02:00.

De gemeente zet toezichthouders in voor het handhaven van de voorschriften uit de Drank en Horecawet en verordening en legt sancties op indien er (bij herhaling) overtredingen worden gesignaleerd. Belangrijke voorschriften betreffen de schenktijden, de aanwezigheid van een leidinggevende en het schenken en verkopen van alcoholhoudende dranken aan personen van 18 jaar en ouder.

[8] Een derde belangrijk aspect van de aanpak van de veiligheid, dat van de vergunningverlening en handhaving in het kader van brandveiligheid, is onderdeel van de aanpak van brandveiligheid (zie hoofdstuk/thema 4.2).
[9] Paracommercie zijn niet commerciële rechtspersonen zoals dorpshuizen, sportkantines, wijkgebouwen en culturele centra.

Overlast en openbare orde
Om de openbare orde te handhaven wordt er door de politie horecatoezicht ingezet op de vrijdag- en zaterdagnacht. Een enkele horecaondernemer werkt met een portier. Voorzien ondernemers calamiteiten dan kunnen zij rechtstreeks contact opnemen met de horecadienst van de politie via een speciaal telefoonnummer (de horecatelefoon). Horecabedrijven hanteren ook eigen huisregels. Bij overtreding daarvan riskeert de bezoeker een horecaverbod.

Analyse

Oordeel overlast horeca (Veiligheidsmonitor 2018)
Minder dan 10% van de inwoners van Franekeradeel heeft (soms) te maken met overlast door de horeca.

Openbare orde en overlast
Over het algemeen zijn er weinig openbare orde problemen tijdens het uitgaan. De gemeente heeft tweemaal per jaar een horecaoverleg, één voor de Franeker horeca en één voor de omliggende dorpen (o.a. discotheken Berltsum), maar bilateraal vindt er regelmatig overleg plaats. Buiten enkele incidenten met geluidsoverlast en een incident met teveel bezoekers en een vroegtijdige ontruiming, zijn er geen noemenswaardige incidenten.

Uitgaansgeweld en vernielingen
Uitgaansgeweld wordt niet gemeten. Ook wordt niet gemeten hoeveel vernielingen een relatie hebben met uitgaan. Dat er een verband is tussen uitgaan en vernielingen staat wel als een paal boven water. Autospiegels en bushokjes die op routes liggen van jeugd die na het uitgaan naar huis fietst, moeten het soms ontgelden. Ook de bloembakken van de ondernemers uit de binnenstad zijn vaak doelwit. Vanwege het gebrek aan heterdaad of getuigen is het moeilijk om de daders te pakken om de oplopende schade te achterhalen.

Hoewel het niet officieel wordt vastgelegd, is bij vrijwel ieder geweldsincident tijdens uitgaansuren drank in het spel. Soms in combinatie met drugs. GHB-gebruik heeft een aantal keren geleid tot een ziekenhuisopname. Ook in 2018 is er tijdens diverse evenementen actief gecontroleerd op drugs.

Ontwikkelingen

Vanaf 1 januari 2013 is de gemeente toezichthouder op de naleving van de Drank- en Horecawet. Op 13 september 2018 is de gerepareerde Drank- en Horecaverordening vastgesteld door de raad, deze verordening is nog niet geharmoniseerd en bevat alleen de regels van de voormalig gemeenten. Op dit moment ligt de concept verordening klaar en zal besproken worden in het horecaoverleg. Tevens kan de paracommerciële horeca reageren. Het streven is om de verordening in 2019 ter vaststelling richting de raad te sturen. Met het preventie- en handhavingsplan alcohol moet nog gestart worden, maar dit gaat in samenwerking met de afdeling Samenleving. Ook deze moet medio 2019 gereed zijn.

Doelen en beoogde resultaten

Oordeel overlast horeca ≤ percentage 2018 (10%)

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid.
Harmonisatie van de Drank- en Horecaverordening.
Opstellen van VTH-beleid.

2.4 Veilige evenementen

Evenementen, zeker de grootschalige, kunnen behoorlijke veiligheidsrisico's opleveren. Het is aan de organisator voorwaarden voor de veiligheid te realiseren, en aan de gemeenten om de juiste voorwaarden te stellen en die te handhaven. De burgemeester is formeel verantwoordelijk voor de openbare orde, en maakt op basis van die verantwoordelijkheid keuzes ten aanzien van de wenselijkheid en toelaatbaarheid van evenementen, de veiligheidsvoorwaarden daarvoor en de controle en handhaving. De uitgangspunten ten aanzien van deze elementen en beslispunten legt de gemeente vast in haar evenementenbeleid.

Belangrijke taakaspecten van de gemeente zijn zodoende het formuleren van evenementenbeleid en het gestalte geven aan een robuuste vergunningprocedure en aan controle en handhaving. Wat betreft de veiligheid van specifieke evenementen kan als uitgangspunt gehanteerd worden dat de ondernemer zelf daar primair verantwoordelijk voor is – en die ondernemer heeft dus ook het voortouw bij het realiseren van de veiligheidsmaatregelen. Maar strekt dit zich uit tot de veiligheid buiten het evenemententerrein? De gemeente heeft toch toestemming verleend, op basis van haar verantwoordelijkheid voor de openbare orde? Uiteindelijk zal de gemeente met haar veiligheidspartners vaak toch nog de nodige voorzieningen treffen. Het belang voor de lokale gemeenschap van een evenement, is mede bepalend voor de balans daarbij. Zeker bij de grotere en belangrijkere evenementen zal de gemeente, net als bij de andere thema's binnen dit veiligheidsveld, een vruchtbaar PPS-pad moeten kiezen en vooral ook een effectieve regie moeten voeren op de omvattende procedure en de samenwerking tussen en inzet van de publieke en private partijen.

Kaders

Algemene Plaatselijke Verordening
Het evenementenbeleid, de voorwaarden die de gemeente stelt ten aanzien van beveiliging, calamiteitenplan, verkeersregelaars, EHBO en communicatie, is opgenomen in de APV.

Regionaal evenementenbeleid
De Veiligheidsregio heeft regionale afspraken opgesteld over wanneer de gemeente regionaal advies moet inwinnen bij de Veiligheidsregio over het afgeven van een vergunning. Dit in verband met de inzet van partners als politie, brandweer, GHOR en Rode Kruis.

Beleidsregel horeca (ontheffing artikel 35)
Artikel 35 van de Drank en Horecawet geeft de mogelijkheid een ontheffing aan te vragen om te mogen schenken op de openbare weg (tappunt). Deze ontheffing wordt vrijwel altijd aangevraagd in combinatie met een evenementenvergunning.

Staand beleid

Algemene Plaatselijke Verordening
Op basis van de APV kan een vergunning worden aangevraagd voor het houden van een evenement. Zo vraagt de gemeente bij een groot evenement (meer dan 500 bezoekers per dag) bijvoorbeeld om een calamiteitenplan en moet een aanvraag minimaal 12 weken voor het evenement worden ingediend. De vergunning wordt verleend na nadrukkelijke afstemming met de veiligheidspartners. Aan sommige vergunningen gaan maanden van afstemming en overleg vooraf. Denk aan de PC en de AD. Afstemming is nodig om de juiste voorwaarden te kunnen stellen, zoals de inzet van beveiliging, calamiteitenplan, verkeersregelaars, EHBO en communicatie.

Grootschalige evenementen hebben veel impact om de fysieke leefomgeving. Daarom vraagt de gemeente naast de vergunningaanvraag ook om een calamiteitenplan of draaiboek. Dit is nodig om te kunnen beoordelen of de organisatie goed heeft nagedacht over veiligheid, verkeer, overlast en hygiëne. Vaak is nadere afstemming nodig om het draaiboek te verfijnen en de afspraken te bekrachtigen.

In het huidige beleid faciliteert gemeente Waadhoeke o.a. de AD en PC. Zo bekostigt de gemeente de verkeersregelaars die het verkeer leiden tijdens de PC, maar regelt zij ook wegafzettingen en stroomvoorzieningen. Bij grootschalige evenementen huurt de gemeente op kleine schaal beveiligers voor het toezicht op de openbare orde. De gemeente investeert samen met de evenementorganisaties en de horeca in voldoende toiletvoorzieningen en afvalbakken tijdens de evenementen in de stad om wildplassen en zwerfvuil te voorkomen. Na het gehouden evenement worden er extra schoonmaakrondes gehouden om de binnenstad weer schoon te maken.

Evenementen dragen bij aan de saamhorigheid van de gemeente. Het geeft de gemeente uitstraling en maakt haar levendig. De keerzijde is dat het de gemeente veel capaciteit en middelen kost om evenementen veilig te laten verlopen. Naast veiligheid stellen bezoekers ook eisen aan voorzieningen zoals een schone WC , een EHBO-post en de aanwezigheid van beveiligers. En zonder teveel overlast. Omwonenden willen niet teveel merken van het evenement. Terwijl de organisatie van het evenement juist groots wil uitpakken. In dat spanningsveld van soms tegenstrijdige belangen moet de gemeente alle partijen dienen en een vergunning verlenen die met allerlei facetten rekening houdt.

Beleidsregel horeca (ontheffing artikel 35)
Voormalig gemeente Franekeradeel heeft in de beleidsregel horeca bepaald dat aanvragers van een ontheffing artikel 35 (het kunnen schenken op de openbare weg) een verklaring Sociale Hygiëne moeten kunnen overleggen. Reden daarvan is voornamelijk dat houders van deze verklaring ten opzichte van mensen die deze verklaring niet hebben, geschoold zijn in de gevolgen van alcohol bij jongeren onder de 18 jaar. Deze bepaling is van belang voor het evenementenbeleid omdat ontheffingen artikel 35 voornamelijk worden afgegeven bij evenementen (waarbij veel jeugd op de been is).

Openbare orde en veiligheid
Om mogelijke openbare orde problemen in kaart te brengen en te voorkomen, worden alle evenementenvergunningen met de politie besproken. Bij grootschalige evenementen is er ruim voor het evenement overleg met alle betrokken partners om veiligheidsaspecten goed af te stemmen en van elkaar te weten wie wat doet en waarom. Na afloop evalueren we de grote evenementen samen met de betrokken partners. Door de goede contacten met zowel de evenementenorganisaties als de partners als politie, brandweer en de GHOR zijn de draaiboeken en de calamiteitenplannen van jaarlijkse evenementen gedegen uitgewerkt en zijn er vrijwel nooit (onaangename) verrassingen.

De inzet van de politie bij grotere evenementen is fors. Om die reden moet de evenementenvergunning ook tijdig worden aangevraagd zodat de claim op politiecapaciteit tijdig geregeld kan worden. Indien de politie geen capaciteit heeft voor het toezicht tijdens een evenement, kunnen zij adviseren de vergunning niet te verlenen. In sommige gevallen kan de vergunning toch verleend worden, indien de evenementen organisatie toezicht inhuurt via een beveiligingsbureau.

Elfstedentocht
De gemeente heeft zelf de regie op het draaiboek van de Schaats Elfstedentocht. Ieder jaar wordt het draaiboek geactualiseerd samen met de partners waaronder het rayonhoofd, politie, beveiliging en GHOR. Er ligt inmiddels een geactualiseerd draaiboek + digitale kaart voor Waadhoeke. De inzet van de politie en de gemeente zal bij geen ander evenement zo groot zijn als bij de Elfstedentocht op de schaats. Omdat de tocht voor het laatst in 1997 is verreden, is er weinig praktijkervaring waardoor de uitvoering van het draaiboek op het moment suprême wellicht minder geolied zal verlopen dan het draaiboek van de PC of de AD. De belangrijkste factoren bij een Elfstedentocht zijn het gedrag van het publiek en de uniciteit van het evenement. De gemeente weet niet hoeveel mensen naar Franeker zullen komen en of de grote mensenmassa te sturen is, maar vol = vol. Het gemeente-personeel, 50 man beveiliging, 100 man politie, camera's, EHBO'ers en spreiding van de standplaats-houders moet zorgen voor een fantastische dag. De Schaats Elfstedentocht wordt beschouwd als een GRIP 4[10] situatie: de crisissituatie waarbij zowel bestuurlijk als operationeel maximaal is opgeschaald. In het geval van een Elfstedentocht vindt die opschaling vooraf al plaats.

Analyse
De gemeente heeft relatief veel evenementen. Dat varieert van dorpsfeesten tot straatkaatsen tot grote evenementen als de PC en de Agrarische Dagen. Vooral de PC en de AD halen grote bezoekersaantallen die richting de 15.000 gaan en hebben een regionale uitstraling. Naast de vaste evenementen zijn er evenementen als de Slachtemarathon waarbij sprake is van veel bezoekers en veel mogelijke incidenten. Of inwoners hinder ervaren van een evenement is vooral te meten aan de hand van het aantal klachten. De gemeente legt het aantal klachten niet vast omdat zij niet werkt met een eenduidig systeem waarin klachten of meldingen worden verwerkt.

Ontwikkelingen
Op dit moment is er geen apart beleid voor evenementen wat het voor de afdeling soms lastig maakt bij de vergunningverlening. In 2019 wordt dit beleid met medewerking van een student alsnog opgesteld. De diverse organisaties worden hier uiteraard ook bij betrokken. De verwachting is na de zomervakantie 2019 met dit beleid naar de raad te kunnen.

Grotere evenementen vergen veel tijd van de gemeente en de politie. Verschillende incidenten door het land hebben ertoe geleid dat vaak niets meer aan het toeval wordt overgelaten. Veiligheid bij evenementen en de rol van gemeente en partners daarin wordt een manifester thema.

Grootschalige evenementen worden geëvalueerd. De leerpunten worden meegenomen voor het volgende jaar. Waar mogelijk wordt afgeschaald, waar nodig wordt opgeschaald, waardoor eventuele veiligheidsrisico's tijdig getackeld worden.

Doelen en beoogde resultaten
De gemeente verleent in afstemming met de veiligheidspartners vergunningen met vergunningseisen ter bevordering van een veilig verloop van het evenement.

Inspanningen (gemeente en partners)
Continueren van staand beleid.
Continueren van politie-inzet bij grote evenementen.
Opstellen van evenementenbeleid.

[10] GRIP staat voor gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure. Grip 4 = Incident veroorzaakt bedreiging welzijn van bevolking in en buiten de eigen gemeente, grensoverschrijdend.

2.5 Veilig toerisme

Dit thema heeft betrekking op de onveiligheid die zich kan voordoen in en rond recreatiegebieden zoals strand- en duingebied, natuurgebieden, recreatieplassen en rond kampeerterreinen. De risico's betreffen onder meer beroving, diefstal uit of van vaartuigen, geweldpleging, overlast en vernielingen.

De gemeente bewaakt samen met de beheerders van de recreatiegebieden de risico's en voorkomende aantastingen van de veiligheid, stelt met relevante partners eventueel een aanpak op en bewaakt de doorvoering daarvan. Afhankelijk van het probleem en het palet van betrokken partijen kan de gemeente ook zelf de regie voeren bij de aanpak. Eventueel hebben recreatieondernemers een rol in de aanpak en is er sprake van PPS.

Kaders

Liggeldverordening
De liggeldverordening bepaalt dat vaartuigen die aanmeren in de bebouwde kom van Franeker daarvoor liggeld moeten betalen.

APV
In de APV is een aantal artikelen opgenomen over gebruik van openbaar water. Vaartuigen mogen bijvoorbeeld niet zomaar overal afmeren en zwemmers mogen het scheepvaartverkeer niet hinderen. Ook is een artikel opgenomen om overlast voor vaartuigen aan te pakken.

Staand beleid

De gemeente heeft een havenmeester die aangemeerde watersporters controleert of zij juist zijn afgemeerd, het liggeld int en optreedt bij overlast.

Analyse

Het toerisme in gemeente Waadhoeke is niet van die aard dat de openbare orde in het geding is en extra politie-inzet nodig is. In de het politiejaarverslag en de Veiligheidsmonitor zijn daarom voor Waadhoeke geen specifiek aan toerisme verbonden indicatoren opgenomen.

Ontwikkelingen

De gemeente wil Franeker aantrekkelijker maken voor watersporters door onder meer het uitbreiden van het aantal aanlegplaatsen.

Doelen en beoogde resultaten

-

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid.

3. Jeugd en veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld vallen de veiligheidsthema's in relatie tot jeugd: 'overlastgevende jeugd', 'criminele jeugd/individuele probleemjongeren', 'jeugd, alcohol en drugs' en 'veilig in en om de school'. Het gaat dus om de veiligheid rond jeugd thuis, in de buurt, op school en bij het stappen. Het item jeugd is bewust afgezonderd van het eerste veiligheidsveld (veilige woon- en leefomgeving) en in een apart veiligheidsveld opgenomen, hoewel het natuurlijk een sterke wisselwerking met het eerste veiligheidsveld kent. Bij integratie in het eerste veiligheidsveld zou de analyse namelijk te complex worden en daarnaast kent het item jeugd een specifiek netwerk van actoren en specifieke regimes waarbinnen deze actoren opereren. Tegelijkertijd is het thema Jeugd en Veiligheid vanzelfsprekend onderdeel van het integraal jeugdbeleid, dat afzonderlijk door de raad is vastgesteld. Om overlap en herhaling te voorkomen wordt daar in dit hoofdstuk deels naar verwezen.

3.1 Overlastgevende jeugd

Dit thema heeft betrekking op de overlast van groepen jongeren. Groepen jongeren veroorzaken soms geluidsoverlast, kunnen intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten en plegen soms vernielingen en andere vormen van kleine criminaliteit. Soms plegen ze ook zwaardere vormen van criminaliteit – het betreft dan zogenaamde 'criminele jeugdgroepen': thema 3.2.

De gemeente is vanuit haar algemene taakstelling ten aanzien van de kwaliteit van de lokale gemeenschap én haar verantwoordelijkheid voor de openbare orde, ook verantwoordelijk voor de aanpak en beheersing van jeugdoverlast.

Kaders

Algemene Plaatselijke Verordening
In de APV zijn diverse artikelen opgenomen om overlast (in openbare gebouwen of openbare werken) aan te pakken. In extreme gevallen kan de gemeente als ultimum remedium een samenscholingsverbod opleggen (APV).

Gemeentewet (Bevelen bestrijden ernstige overlast)
Op basis van de Gemeentewet artikel 172a is de burgemeester bevoegd specifieke verboden op te leggen om ernstige overlast te bestrijden:
- een verbod om zich bij bepaalde objecten of in bepaalde delen van de gemeente te bevinden
- een verbod om zich in bepaalde delen met meer dan drie personen in groepsverband op te houden
- een plicht om zich te melden op bepaalde plaatsen, al dan niet in de gemeente gelegen

Jeugdwet
Op grond van de Jeugdwet heeft de gemeente een Gemeentelijk protocol calamiteiten jeugdigen, die vallen onder de jeugdwet 2017 en 2018.

Wetboek van Strafrecht (Sr) artikel 461
Op grond van artikel 461 Sr kan bijvoorbeeld een school jeugd buiten schooltijd verbieden het terrein/schoolplein te betreden middels een verboden toegang bordje. Het bordje helpt de politie om handhavend op te treden. De gemeente kan dit artikel ook toepassen om het gebruik van speelvelden, voetbalkooien of skatebanen te reguleren.

Staand beleid

Notitie Jongerenwerk

Het jongerenwerk participeert in diverse overleggen, heeft een taak heeft ten aanzien van de preventie van problemen bij opgroeien en overlastgevend gedrag. De aanpak van overlastgevende jongerengroepen is een integraal werkproces tussen jongerenwerk, politie en gemeente.
Het ambulant jongerenwerk richt zich in samenwerking met de wijkagenten op bemiddeling tussen jongeren en hun omgeving.
De aanpak van jeugdoverlast is lastig, want in sommige gevallen staat de jeugd gewoon in een groepje op de weg, niet vermoedend dat dat als intimiderend kan worden ervaren.

Wijkagenten

De wijkagenten kennen de groepen overlastgevende jeugd, kennen de plekken waar ze overlast veroorzaken en bezoeken die en de scholen regelmatig. In sommige gevallen, bij grote zorg, zoekt de wijkagent contact met hulpverlenende instanties. De politie voert toezicht op vernielingen (vandalisme en baldadig gedrag) en spoort indien mogelijk de daders op.

Operationeel expert jeugdgezinszaken en eergerelateerd geweld

De politie heeft een speciale operationeel expert in dienst die binnen de politie regie heeft op de aanpak van jeugdoverlast en ook contacten heeft met de jongerenwerkers en hulpverlenende instanties (zorgmeldingen).

Algemene Plaatselijke Verordening

In extreme gevallen kan de gemeente als ultimum remedium een samenscholingsverbod opleggen. Kortweg houdt dit in dat de gemeente samenscholen, het in groepjes staan, op de openbare weg kan verbieden. Een dergelijk verbod werkt alleen als de politie strikt handhaaft. Ook op overlast in openbare gebouwen of aan openbare werken handhaaft de politie op basis van de APV.

Wetboek van Strafrecht artikel 461 (Sr)

Jeugd komt graag op schoolpleinen. Meestal is dit geen probleem, maar in sommige gevallen vervuilt de jeugd de pleinen met lege blikjes, lege chipszakken en ander afval. Soms zijn er ook vernielingen, klimt jeugd op daken en heeft de school ernstige hinder van de groepen jeugd die het plein bezoeken. In dat geval helpt een verboden toegang bordje (artikel 461 Sr) de politie om handhavend op te treden. Zonder dit bord kan de politie de jeugd wegsturen, maar heeft daarvoor eigenlijk geen juridische grond. Met artikel 461 Sr kan na een waarschuwing ook bekeurd worden met een boete van maximaal € 225.

Indien de gemeente wil dat er bijvoorbeeld na 22:00 geen gebruik meer wordt gemaakt van deze voorzieningen (om reden van overlast voor de omwonenden) kan de gemeente een artikel 461 bord plaatsen en tijden benoemen waarop het verbod van toepassing is.

Analyse

Aantal meldingen jeugdoverlast

	2016	2017	2018
Totaal	211	266	254

Het aantal meldingen jeugdoverlast is in 2018 een klein beetje afgenomen. Het gaat hierbij om verschillende overlastlocaties in gemeente Waadhoeke. Op diverse van deze overlast-locaties is door de politie extra gecontroleerd. Ook zijn de namen genoteerd van de jongeren die op de locaties werden aangetroffen. Hieruit is gebleken dat er geen verband is tussen de verschillende locaties.

Ontwikkelingen

Not in my backyard
Jeugdoverlast is vaak het gevolg van verveling. Daarom wordt jeugdoverlast vaak in een adem genoemd met de aanwezigheid van voorzieningen en vormen van vrijetijdsbesteding.
Het creëren van voorzieningen voor jongeren is lastig. Het gedrag van jeugdgroepen is soms grillig: prachtige voetbalkooien worden soms jaren compleet genegeerd om dan ineens ontdekt te worden en uit te groeien tot 'the place to be', om vervolgens ten onder te gaan aan het eigen succes omdat de vele klachten uit de buurt leiden tot een sluiting van de kooi. Want dat is het spanningsveld: iedereen wil graag voldoende voorzieningen voor jeugd, maar liever niet nabij de eigen woning.

Het aantal meldingen jeugdoverlast is opnieuw toegenomen. Ook in 2017 was er o.a. veel jeugdoverlast bij de Kamstrabank op de Zuiderkade. Jeugd veroorzaakte daar lawaaioverlast, liet zwerfvuil achter en urineerde achter de bank. De politie heeft lange periode extra toezicht gehouden en de gemeente heeft borden bij de bank opgehangen dat het gebruik van de bank na 21:00, omwille van overlast, niet is toestaan. De gemeente heeft in 2017 een enquête gehouden onder omwonenden. Hieruit bleek dat veel mensen in de nabije woonomgeving overlast ervoeren. Maar niet in gelijke mate. Na lange periode van toezicht vanuit de politie, gesprekken met jeugd, inzet van jongerenwerk en aanpassingen om de bank minder aantrekkelijk te maken besloot het college om de bank weg te halen en op een later tijdstip elders te herplaatsen. Dit besluit werd niet uitgevoerd doordat de raad een motie aannam om de bank op zijn huidige plaats te laten staan.
De gemeente is samen met de politie en jongerenwerk met een groep jongeren in gesprek geweest om een alternatieve locatie voor hen te realiseren in Franeker, maar dit is nog niet gelukt, wel is een alternatieve locatie nog steeds onder de aandacht.

Overlast door drank en drugs
Een deel van de overlast wordt veroorzaakt door gebruik van drank en drugs. De gemeente heeft met haar horecaverordening het schenken van alcohol in bijvoorbeeld sportkantines beperkt om te voorkomen dat jeugd in aanraking komt met alcohol. Met de komst van de nieuwe Drank en Horecawet is niet alleen de schenker strafbaar (wanneer hij schenkt aan iemand onder de 18 jaar) maar ook de persoon zelf. Dat bekent dat de toezichthouder een boete van € 45,00 kan opleggen aan iemand die onder de 18 jaar is en drank in zijn bezit heeft.

Doelen en beoogde resultaten

Aantal meldingen jeugdoverlast ≤ aantal 2018 (254)

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid en het opstellen van Integraal jeugdbeleid voor Waadhoeke.
Om de aanpak van overlast te structureren maakt de gemeente in afstemming met o.a. politie en jongerenwerk een vast stappenplan.

3.2 Criminele jeugd/individuele probleemjongeren

Hier staan de individuele probleemjongeren centraal. Jongeren die in diverse opzichten de maatschappelijke aansluiting hebben verloren. Ze vormen de harde kern van jeugdgroepen en plegen verschillende vormen van criminaliteit.

Ook ten aanzien van dit thema binnen dit veiligheidsveld voert de gemeente de regie. Het beleidskader wordt daarbij weer gevormd door het jeugdbeleid en eventueel het veiligheidsbeleid. Een belangrijk hulpmiddel bij de uitvoeringsregie en -coördinatie vormt in veel gemeenten het Veiligheidshuis Fryslân. In het Veiligheidshuis worden alle strafrechtzaken waarbij minderjarige verdachten tussen de 12 en 18 jaar zijn betrokken, behandeld. In het Veiligheidshuis vindt de koppeling plaats tussen de justitiële en de zorgketen.

Kaders

De kaders voor dit thema komen overeen met die voor het vorige: 3.1 Overlastgevende jeugd. In aanvulling daarop:

Wetboek van strafrecht
In dit wetboek worden strafbare feiten en de daarbij behorende strafmaat beschreven. Veelvoorkomende criminaliteit onder jeugd zoals vernielingen, drugsdelicten, verkeersovertredingen en geweldsdelicten wordt door middel van opgelegde straffen (ook boetes) aangepakt. De opsporing en de bestraffing van veelvoorkomende criminaliteit zijn de domeinen van de politie en het OM. De gemeente speelt een rol in preventie als het gaat om alcohol- en drugsgebruik.

Staand beleid

Repressie
Repressie, de aanpak van strafbare feiten gepleegd door jongeren is het domein van de politie. Zij brengen criminele jeugdgroepen in kaart en brengen deze informatie in bij het Veiligheidshuis. Verder onderhoudt de politie goed contact met scholen. Schoolverzuim kan een signaal zijn dat een persoon afglijdt. Vroegtijdige signalering en aanpak ervan kan erger voorkomen. Zodra het strafbare feit is gepleegd, is het zaak om de pleger zo snel mogelijk te straffen, omdat anders het leermoment voorbij is. Om die reden is het streven van de politie om strafzaken met jeugdige verdachten binnen 30 dagen aan te bieden aan de officier van Justitie. Wanneer het gaat om vergrijpen die kunnen worden afgedaan met een Halt straf [11] verwijst de politie in ten minste 80% van de zaken binnen 7 dagen na het incident (het voorval en het aanhouden van de pleger) door naar Bureau Halt.

Veiligheidshuis Fryslân
De aanpak van de jeugdige veelpleger kent een repressieve en een zorgkant. De combinatie van deze twee aspecten vindt plaats binnen het Veiligheidshuis. In het Veiligheidshuis worden alle strafrechtzaken waarbij minderjarige verdachten tussen de 12 en 18 jaar zijn betrokken, behandeld. Daarin wordt op het niveau van de individuele jongere de inzet vanuit de diverse disciplines gecoördineerd. Zodoende is sprake van een zogenaamde ‘persoonsgerichte aanpak’. Idee is dat voor elke jongere een sluitend traject wordt vastgesteld met zowel justitiële als zorgelementen. Dit traject moet de kans op aansluiting na de detentie vergroten. Aspecten van de aanpak zijn
– naast strafoplegging – scholing, toeleiding naar werk of stage, zinvolle dagbesteding.

[11] HALT staat voor Het ALTernatief. waarin de gemeenten samenwerken met politie en justitie om kleine vergrijpen - zoals vernieling, (winkel)diefstal of overlast met vuurwerk - gepleegd door jongeren van 12 tot 18 jaar, snel af te doen met een eenvoudige straf, meestal een leerstraf of een werkstraf. Zo kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Analyse
Het OM stelde voorheen jaarlijks de Criminaliteitsbeeld Analyse Jeugd beschikbaar. Daarin waren cijfers opgenomen van het aantal jeugdige delinquenten per gemeente en hun aandeel in het totaal aantal incidenten/strafbare feiten. Het OM stelt deze Criminaliteitsbeeld Analyse Jeugd niet meer beschikbaar. Hierdoor is er geen recente informatie en kan er geen analyse worden gemaakt naar de aard en omvang van criminaliteit onder jeugd.

Ontwikkelingen
De afgelopen crisis trof de jeugd misschien wel het hardst. Er was weinig werk, maar gelukkig trekt de economie op dit moment weer aan. Daarnaast is het gebruik van luxe artikelen zoals mobiele telefoons, scooters en kleding onder jeugd groot. Zonder inkomen kan jeugd dit vaak alleen financieren door schulden te maken. In een aantal gevallen belandt jeugd in de criminaliteit.

Doelen en beoogde resultaten
Omdat er geen cijfers van het aantal jeugdige delinquenten bekend zijn, kunnen daar ook geen meetbare doelen op worden vastgesteld.

Inspanningen (gemeente en partners)
Continueren van staand beleid.

Inspanning doen om de cijfers uit de Criminaliteitsbeeld Analyse Jeugd weer beschikbaar te krijgen.

3.3 Jeugd, alcohol en drugs

Verschijnselen die binnen dit thema vallen zijn onder meer drank en horeca, hinderlijk gebruik van alcohol in de openbare ruimte en gebruik van drugs. Via het (jeugd)gezondheidsbeleid, eventueel het coffeeshopbeleid, en het jeugdbeleid en/of veiligheidsbeleid, voert de gemeente regie op dit thema.

Voor de uitwerking van het thema *Jeugd, alcohol en drugs* verwijzen wij binnen dit IVP naar de thema's 1.1 sociale kwaliteit (coffeeshops), 2.3 veilig uitgaan (drank en horeca) en 2.4 veilige evenementen (drank en horeca).

Integraal Jeugdbeleid
Het jeugdbeleid van Waadhoeke is nu nog vastgelegd in diverse jeugdnota's. Alcohol en drugs staan hier centraal. Met onder meer het plan jeugd en alcohol, het onderwijspreventieprogramma 'de gezonde school en genotmiddelen' en de inzet van jongerenwerk wordt ingezet op het ontmoedigen van alcohol en drugsgebruik door jongeren tot 18 jaar en verantwoord alcoholgebruik vanaf 18 jaar.

3.4 Veilig in en om de school

Jeugd kan dader zijn en slachtoffer van onveiligheid – thuis, in de buurt, bij het stappen maar ook op school. Mogelijke veiligheidsproblemen op en rond scholen zijn pesten, geweldpleging, diefstal, overlast (voor omwonenden), vernielingen en verkeersonveiligheid.

Voor de uitwerking van het thema *Veilig in en om de school* verwijzen wij naar het Integraal Jeugdbeleid en daarnaast binnen dit IVP naar de thema's 1.1 sociale kwaliteit (overlast en vernielingen) en 4.1 verkeersveiligheid.

Integraal Jeugdbeleid
Het jeugdbeleid van Waadhoeke is vastgelegd in diverse jeugdnota's. Jeugd & veiligheid is binnen dit jeugdbeleid een afzonderlijk thema. Binnen dit thema wordt de inzet van Waadhoeke op onderwerpen als verkeerseducatie, weerbaarheid en veilige kinderopvang nader uitgewerkt.

De gemeentelijke inzet op zorg voor jeugd richt zich specifiek op:
- het inschakelen, herstellen en versterken van het probleemoplossend vermogen van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving;
- het bevorderen van de opvoedcapaciteiten van de ouders en de sociale omgeving;
- preventie en vroeg-signalering;
- het tijdig bieden van de juiste hulp op maat;
- veilig en gezond kunnen opgroeien en;
- voldoende kwalitatieve ontmoetings- en speelmogelijkheden.

4. Fysieke Veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld vallen de 'echte' fysieke veiligheidsthema's: verkeersveiligheid, brandveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding'. De zogenaamd 'echte' fysieke thema's omdat het hier exclusief draait om de fysieke veiligheidsrisico's en niet om sociale veiligheid. Het eerste veiligheidsveld bevat ook fysieke aspecten, maar slechts waar ze relevant zijn vanwege het oorzakelijke verband met sociale veiligheid.

4.1 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van verkeer voor verkeersdeelnemers in het algemeen, voor specifieke doelgroepen en in bepaalde gebieden (woongebied, scholen, winkelgebied e.d.). Deze veiligheid wordt beïnvloed door fysieke factoren (infrastructuur) en het rijgedrag van verkeersdeelnemers.

De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid op en rond het gemeentelijk wegennet. Dit betreft doorgaande wegen, ontsluitingswegen en wegen in verblijfsgebied. De 'veiligheidsopgave' ten aanzien van deze categorieën wegen verschilt maar is telkens integraal van aard, in de zin dat ook de veiligheid van omliggend gebied – in het bijzonder woongebied – er deel van uitmaakt. De gemeente realiseert veiligheidsvoorwaarden in de ontwerpfase, beheert en onderhoudt die in de gebruiksfase en brengt dan ook eventueel extra voorzieningen aan. Voor het verkeersveilig gebruik van de wegen organiseert de gemeente verkeerseducatie en werkt zij samen met onder meer de politie, die toezicht en handhaving uitoefent. De gemeente voert zowel beleidsmatig als in belangrijke opzichten ook operationeel de regie over de verkeersveiligheid. Haar visie en operationalisering daarvan legt zij vast in verkeers- en vervoersbeleid, eventueel mede in RO-beleid alsook eventueel in het integrale veiligheidsbeleid. Het totaal van de maatregelen met betrekking tot verkeersveiligheid kan de gemeente eventueel ook nog vastleggen in een separaat verkeersveiligheidsplan.

Kaders

Voor de uitwerking van het thema *verkeersveiligheid* verwijzen wij naar het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan (GVVP) en het categoriseringsplan Duurzaam Veilig.

GVVP
In de diverse GVVP's wordt het samenhangende verkeers- en vervoerbeleid voor Waadhoeke bepaald. Om de verkeersveiligheid te bevorderen wordt in dit plan onder meer de inzet op verkeerseducatie en voorlichting nader uitgewerkt.

Categoriseringsplan Duurzaam Veilig
Vanaf 2008 werkt Waadhoeke aan het categoriseringsplan Duurzaam Veilig. Onderdeel van dit plan is de herinrichting van verblijfsgebieden (30 km/uur en 60 km/uur) die in overleg met bewoners wordt opgesteld. De uitvoering van het plan wordt gespreid in de tijd.
Verder voert gemeente Waadhoeke de regie:
- over en het feitelijk op peil houden van veiligheid op en rond het gemeentelijk wegennet (doorgaande wegen, ontsluitingswegen en wegen in verblijfsgebied);
- op het enerzijds via voorwaarden in de ontwerpfase en anderzijds via interventies en voorlichting in de gebruikfase;
- op stuurinformatie voor interventies van bijvoorbeeld handhaving en het op peil houden en delen met de handhavingspartners.

Analyse
Voor het versterken van verkeersveiligheid is het nodig dat er een goede analyse beschikbaar is op lokaal niveau. Op basis van deze analyse kan namelijk bepaald worden of en hoe knelpunten opgelost kunnen worden. Deze analyse zal voor gemeente Waadhoeke in 2020 door de politie uitgevoerd worden.

Ontwikkelingen
Het parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (COVM) en Parket Noord Nederland nemen samen deel aan de pilot intensivering verkeershandhaving. Deze pilot beoogt het vergroten van de verkeersveiligheid. Voor een goede en gerichte aanpak is een integrale benadering nodig, idealiter vormgegeven langs drie lijnen; educatie, weginrichting en handhaving. Hiermee is ook in de driehoek ingestemd, staat verkeersveiligheid in dit Integraal veiligheidsplan en verkeershandhaving in het jaarplan van het basisteam NWF en komt er daarom binnenkort een overleg tussen CCV, de afdeling OOV en de afdeling verkeer vanuit een integrale benadering.

Doelen en beoogde resultaten
Met deze aanpak willen we het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden terugbrengen.

Inspanningen (gemeente en partners)
Op basis van de verkeersanalyse de gemeentelijke verkeersveiligheid integraal (gemeente, politie en OM) oppakken, waarbij gekeken wordt langs bovengenoemde drie lijnen; educatie, weginrichting en handhaving.

4.2 Brandveiligheid

Dit thema heeft enerzijds betrekking op de ontwerptechnische en gebruikstechnische brandveiligheid van soorten gebouwen en anderzijds op de voorwaarden voor effectieve repressie. Om de brandveiligheid te borgen ziet de brandweer toe op preventie en geeft zij voorlichting aan doelgroepen. Daarnaast prepareert de brandweer zich op de bestrijding (repressie) van branden.

De gemeente voert beleidsmatig de regie over de lokale brandveiligheid. Belangrijkste uitvoeringspartner is vanzelfsprekend de brandweer. Per 1 januari 2014 zijn alle gemeentelijke korpsen ondergebracht bij de Veiligheidsregio Fryslân. Deze organisatie ziet in alle gevallen toe op een adequate vormgeving van de brandweertaken en bewaakt en bevordert daarbij de wisselwerking van de brandweertaken met onder meer integrale handhaving en de tenuitvoerlegging van de Wabo (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht) c.q. de Omgevingsvergunning.

Kaders

Wet Veiligheidsregio's (Wvr)

De Wet op de Veiligheidsregio's is sinds oktober 2010 van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat de operationele partijen bij een ramp; de politie, de brandweer, de GHOR en de gemeente, beter samenwerken. Door een wetswijziging zijn gemeenten verplicht om hun brandweerkorpsen te regionaliseren per 1 januari 2014. Dit betekent dat zowel het personeel als het beheer en materieel van Waadhoeke overgegaan is naar de Veiligheidsregio Fryslân .

Staand beleid

Op 19 oktober 2017 heeft de raad met het dekkingsplan 2.0 ingestemd. In dit plan ligt de focus op kostenneutrale oplossingen zoals het verminderen van branden door brandpreventie, zoals het plaatsen van brandmelders – waardoor brand eerder gemeld wordt -, de inzet van twee aanrijdende brandweerauto's (van verschillende kazernes) waardoor niet iedere kazerne hoeft te beschikken over uitgebreid materieel en het aanpassen van de opkomsttijden.

Voor de brandweerpost in Franeker had dit de volgende gevolgen:
- Één tankautospuit minder (waren er nl. twee);
- Geen hulpverleningsvoertuig met kraan meer;
- Maar wel een WTS1000 + HRU (watertransportsysteem).

Bij evenementen is een advies van de brandweer vaak nodig. Het preventiebureau van de brandweer beoordeelt bijvoorbeeld of een feesttent aan de veiligheidsvoorschriften voldoet en calamiteitenroutes geborgd zijn. Dit alles om de kans op calamiteiten te verkleinen. De voorwaarden die de brandweer stelt, worden meegenomen in de te verlenen vergunning.

Verder ligt het Beleidsplan Veiligheid 2019-2022 'Samenwerken aan een veiliger en gezonder Fryslân!' momenteel ter instemming aan het college en de raad.

Analyse

Of de repressieve brandweerzorg adequaat wordt uitgevoerd, wordt vooral gemeten aan de hand van de wettelijke opkomsttijden. Onder opkomsttijd wordt verstaan de tijd tussen de melding van een incident tot en met het moment dat de brandweer ter plaatse is. De Wet op de Veiligheidsregio heeft bepaald dat dit alleen in uitzonderingsgevallen maximaal 18 minuten mag duren.

De oorsprong van deze normtijden is onduidelijk en niet gerelateerd aan de normtijden van de andere operationele diensten bij een calamiteit.

Ontwikkelingen

Opkomsttijd

Doordat de organisatie van de brandweer voornamelijk wordt bemenst door vrijwilligers -waardoor de uitruktijd lang duurt want men moet eerst naar de kazerne toe- is het niet verrassend dat de normtijden vrijwel altijd worden overschreden. Zowel de politie als de GHOR (ziekenvervoer) worden afgerekend op een opkomsttijd van 15 minuten bij prio 1 meldingen. De opkomsttijden van de brandweer staan daarom ook ter discussie. De Veiligheidsregio Fryslân verwacht niet dat de brandweerzorg haar opkomsttijden sterk kan verbeteren. Wel is er winst te behalen in het eerder ontdekken van de brand door het plaatsen van brandmelders en door middel van het geven van voorlichting. Hierdoor kan de brandweer worden gealarmeerd wanneer de brand nog gering is en waarschijnlijk snel door de brandweer of betrokkenen zelf kan worden geblust. Dit alles om de schade zoveel mogelijk te beperken.

Preventie

De raad heeft een preventiebudget beschikbaar gesteld dat ook kan worden gebruikt voor brand-preventie. Omdat vooreerst het thema woninginbraken prioriteit heeft, wordt het preventiebudget daarvoor aangewend.

Project Bluswatervoorzieningen

Diverse (grote) branden in Fryslân in de afgelopen jaren hebben aanleiding gegeven tot vragen over de bluswatervoorziening. De aard van die vragen varieerde en ging over bijv. de beschikbaarheid/ bereikbaarheid van bluswater, de feitelijke hoeveelheid water welke beschikbaar was, de tijd die nodig is om aanvullende watervoorziening op te bouwen en in te zetten tot aan vragen over de wijze van brandbestrijding. Vanwege de maatschappelijke impact van situaties waarin bluswater een rol speelt en de grote hoeveelheid betrokken partijen heeft de bestuurscommissie gevraagd om een heldere handreiking voor bluswater in Fryslân waarin het gezamenlijk doel is beschreven die het huidige budgettaire kader als vertrekpunt heeft. Hier is momenteel zowel extern (Veiligheidsregio Fryslân) als intern een werkgroep mee aan de slag.

Brandveilig leven

Brandveilig leven is er om het brandveiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers, bedrijven en instellingen bij brand te vergroten door de eigen verantwoordelijkheid te stimuleren. Via een doelgroepgerichte aanpak zorgt Brandweer Fryslân - samen met gemeenten en keten-partners - de Friese samenleving van jong tot oud bewust te maken van de gevaren van brand, de wijze waarop het brandrisico kan worden verkleind en wat je moet doen als er toch brand uitbreekt.

Uitvoering WABO

Voor de uitvoering van de WABO taken en adviesrol van de brandweer is een dienstverlenings-overeenkomst worden opgesteld, waarin de diverse werkafspraken zijn vastgelegd.

Doelen en beoogde resultaten

Continueren van het huidige dekkingsplan (tenzij normering wordt aangepast).

Inspanningen (gemeente en partners)

De Veiligheidsregio geeft uitvoering aan de gemeenschappelijk regeling Veiligheidsregio Fryslân (waaronder alle brandweerzorg is geregeld) waaraan alle Friese gemeenten financieel bijdragen. De Veiligheidsregio continueert het huidige dekkingsplan (brandrisicoprofiel).

4.3 Externe veiligheid

Bij dit thema staan de risico's van gevaarlijke stoffen centraal. Gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en/of bewerkt in inrichtingen en vervoerd via weg, water, spoor, lucht en buisleidingen. Te onderscheiden zijn het zgn. 'groepsrisico' (GR) en het 'plaatsgebonden risico' (PR). In beide gevallen gaat het om de zgn. 'naarbuitengerichte' (ofwel externe) veiligheidsrisico's van de gevaarlijke stoffen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen op gemeentelijk grondgebied, in het bijzonder in zoverre het soorten inrichtingen en vervoer betreft ten aanzien waarvan de gemeente het bevoegd gezag is. Voor inrichtingen en vervoer waarvoor andere bestuursorganen het bevoegd gezag vormen, heeft de gemeente een beperkte verantwoordelijkheid. De risicobeheersing geschiedt via beleidsvorming, risico-inventarisatie en -analyse, vergunningverlening en controle, bestuurlijke verantwoording bij veranderend groepsrisico, doorvertaling externe veiligheidsfactoren in RO-procedures, risicocommunicatie en preparatie rampenbestrijding. Over al deze elementen voert de gemeente de regie en uitvoeringscoördinatie. De uitvoering ligt deels bij gemeentelijke afdelingen, deels bij de brandweer en soms ook bij regionale milieudiensten.

Voor de uitwerking van het thema *externe veiligheid* verwijzen wij naar de Visie Externe Veiligheid.

Visie Externe Veiligheid
In de Visie Externe Veiligheid is geïnventariseerd welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente aanwezig zijn en is bepaald hoe met deze en toekomstige risico's om wordt gegaan in relatie tot RO- en omgevingsvergunningverlening. Daarnaast is vastgelegd hoe in voorkomende gevallen wordt omgegaan met de verantwoordingsplicht groepsrisico en is geborgd dat deze werkwijze doorwerkt in Externe-Veiligheid-relevante besluiten op het gebied van RO, Milieu, Rampenbestrijding en Verkeer en vervoer.

4.4 Voorbereiding op rampenbestrijding

Bij dit thema staan mogelijke rampen en crises centraal. Die vinden zelden plaats, maar gemeente en veiligheidspartners dienen zich toch terdege te prepareren op de eventuele ramp. De gemeente is daarbij verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gemeentelijke processen.

Het college is belast met brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de GHOR. De gemeenten werken samen in een verplichte gemeenschappelijke regeling: de Veiligheidsregio Fryslân. De burgemeesters van de gemeenten vormen het bestuur van de Veiligheidsregio. De gemeente is opdrachtgever van de Veiligheidsregio. De gemeente betaalt ook een inwonersbijdrage aan de Veiligheidsregio om de taken op het gebeid van rampenbestrijding en crisisbeheersing te vervullen. Daarnaast vervult de gemeente nog een eigenstandige rol in de rampenbestrijding en crisisbeheersing als verantwoordelijke voor de gemeentelijke rampbestrijdingsprocessen.

Kaders

Wet Veiligheidsregio's (Wvr)

De Wet Veiligheidsregio's is sinds oktober 2010 van kracht. Deze wet zorgt ervoor dat de operationele partijen bij een ramp; de politie, de brandweer, de GHOR en de gemeente, beter samenwerken. Waadhoeke is op grond van deze wet aangesloten bij de veiligheidsrisico Fryslân.

Staand beleid

Veiligheidsregio Fryslân

De Veiligheidsregio Fryslân is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en de GHOR. De kerntaken zijn:

- Bestrijding van rampen en incidenten: effectief en slagvaardig optreden op de momenten dat het er toe doet;
- In kaart brengen van risico's en voorbereidingen treffen: het voorkomen van risico's en rampen, zowel op het terrein van veiligheid als op het terrein van publieke gezondheid;
- De zorg voor slachtoffers en gewonden na een ramp of incident en;
- Brandweerzorg.

Als er sprake is van een ramp komen alle hulpverleningsdiensten in actie. Hun rol is voor de burger vaak duidelijk: zij zijn op de plek van het incident en verlenen eerste hulp aan slachtoffers. De rol van de gemeente bij rampen is misschien wat minder zichtbaar maar wel omvangrijk. De gemeente is in hoofdlijnen verantwoordelijk voor de volgende taakorganisaties:

- Publieke zorg;
- Communicatie;
- Omgevingszorg;
- Slachtofferinformatie en;
- Ondersteuning (o.a. Nazorg).

Klaar zijn voor rampen betekent voor de gemeente dat zij weet hoe zij moet handelen als er een ramp plaatsvindt binnen de gemeente. Het Crisisplan vormt daarvoor de leidraad. Opschaling gebeurt conform de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP)[12].

[12] GRIP staat voor gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure. GRIP kent 5 fasen:
GRIP 0 = Bronbestrijding bij klein incident, afhandeling door politie, brandweer en GHOR (geneeskundige hulpverlening)
GRIP 1 = Bronbestrijding bij klein incident, afstemming tussen verschillende disciplines nodig.
GRIP 2 = Bron- en effectbestrijding. Incident heeft gevolgen voor de omgeving (denk aan rook, asbest, wateroverlast).
GRIP 3 = Incident veroorzaakt bedreiging van het welzijn van (grote groepen) van de bevolking binnen de eigen gemeente.
GRIP 4 = Incident veroorzaakt bedreiging welzijn van bevolking in en buiten de eigen gemeente, grensoverschrijdend.

Naarmate de ramp grote effecten heeft op de fysieke leefomgeving neemt ook de GRIP-fase toe. Naarmate de GRIP toeneemt, wordt ook de operationele leiding opgeschaald. In deze procedure is de centrale gedachte dat grotere incidenten anders afgehandeld moeten worden dan kleinere, omdat er meer middelen en bestuurslagen betrokken raken, er moet opgeschaald worden.
In het Crisisplan staan alle gemeentelijke processen beschreven die kunnen worden opgestart als er sprake is van een ramp. De aansturing van deze en andere taken gebeurt binnen Veiligheidsregio Fryslân door experts. Deze professionals zijn getraind en door ervaring goed in staat om in moeilijke omstandigheden het hoofd koel te houden en sturing te geven. Ook in het CoPI[13] is een expert (Officier van Dienst (OvD) Bevolkingszorg) aanwezig die namens de gemeente aanschuift om op de rampplek direct uitvoering te geven aan de gemeentelijke taken. De gemeente betaalt samen met de andere deelnemende gemeenten voor de training en piketkosten van deze experts.

Van alle diensten die betrokken zijn bij een rampsituatie is de gemeente het minst goed voorbereid op een rampsituatie. De politie, brandweer en de GHOR maken dagelijks levensbedreigende situaties mee en zijn 24/7 paraat. De gemeente daarentegen moet vooral ervaring opdoen door veel te oefenen. In 2018 hebben bijna alle medewerkers die een rol hebben in het draaiboek van de gemeente meegedaan aan een rampenoefening. Het gemeentelijke beleidsteam [14](GBT) oefent apart. De gemeente oefent samen met de buurgemeenten. Dit gebeurt omdat gemeente Waadhoeke met de buurgemeenten afspraken heeft gemaakt over vervanging en het overnemen van diensten.

Politie/brandweer/GHOR
De politie is bij een ramp vaak als een van de eerste hulpverleningsdiensten ter plekke. Zij zullen zich direct bezighouden met de eerste opvang van slachtoffers en het afzetten van het rampgebied.
De brandweer heeft als primaire taak om branden te blussen maar wordt ook gealarmeerd bij verkeersongevallen om slachtoffers uit autowrakken te halen. De brandweer heeft ook een duikteam beschikbaar voor ongevallen te water. De GHOR zal zich primair bezighouden met de verzorging van de slachtoffers/gewonden. Zij zetten daar ambulances voor in en bouwen in sommige gevallen een gewondennest nabij de ramplocatie. Op deze plek krijgen slachtoffers direct medische hulp en wordt de ernst van hun verwondingen beoordeeld waardoor de zwaar gewonden het eerst met de ambulance worden afgevoerd.

Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) Noordwest
In gemeente Waadhoeke is een piketgroep voor de lokale functie Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz). De constructie is mogelijk door samenwerking met de gemeente Harlingen . Voor deze functie is gekozen om te werken middels een hard piket, zodat er ook voor deze functie een garantie van aanwezigheid is. Om te voldoen aan kwaliteitseisen dient de OvD-Bz geslaagd te zijn voor het examen OvD-Bz en aanwezig te zijn bij trainingen en bijeenkomsten.

GRIP 5 = Incident veroorzaakt bedreiging welzijn van bevolking in en buiten de eigen Veiligheidsregio, grensoverschrijdend.
13 CoPI is kort voor Commando Plaats Incident. Op de ramplocatie vormen de leiders van alle betrokken hulpverleningsdiensten (brandweer, politie en de GHOR) samen met de OVD Bevolkingszorg van de gemeente de operationele leiding.
14 Bij GRIP 3 wordt het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) ingesteld. Het GBT staat onder directe aansturing van de burgemeester. Van GRIP 3 is sprake wanneer het incident hoge impact heeft en bestuurlijke leiding is vereist. Criterium hiervoor is o.a. het welzijn van (grote) groepen mensen of een relatie met een politiek zeer gevoelige kwestie.

Analyse

In 2018 zijn er verschillende oefeningen geweest voor de functies uit de gemeentelijke draaiboeken. Omdat een daadwerkelijke ramp zeldzaam is, zijn trainingen eigenlijk de enige manier om te leren handelen in stressvolle situaties en te zorgen voor een blijvende aandacht voor het actueel houden van de draaiboeken. Gemeente Waadhoeke is klaar[15] voor een rampsituatie. De gemeentelijke teamleiders worden aangestuurd door deze experts die oproepbaar zijn via een hard piket.

De experts bedienen alle Friese gemeenten. Hierdoor doet een kleine groep mensen ervaring op met rampsituaties welke ook in onze gemeenten plaatsvinden (vliegtuigincident Bitgum, spoorongeluk Harlingen en giftig gas Huhtamaki Franeker) en kunnen zij deze ervaring aanwenden om in nieuwe rampsituaties snel en doeltreffend te handelen.

De effectiviteit van het handelen van de expert hangt uiteraard sterk samen met de kennis en kunde van de gemeentelijke teamleiders en medewerkers.

Ontwikkelingen

Elk jaar doet zich de kans op een Schaats Elfstedentocht voor. De kans op een incident bij een Schaats Elfstedentocht is relatief groot. Door stevige voorbereiding en de inzet van o.a. crowdmanagement wordt geprobeerd deze risico's te beperken. Zodra de tocht wordt afgekondigd geldt een GRIP 4 situatie waardoor het Regionaal BeleidsTeam (RBT) en het Regionaal Operationeel Team (ROT) in paraatheid worden gebracht. Omdat de tocht eens in de 15 à 20 jaar wordt verreden, ontstaat er geen routine en ervaring. Dit terwijl de risico-gevoeligheid in onze samenleving flink is toegenomen.

Doelen en beoogde resultaten

De medewerkers die een rol hebben in het gemeentelijke draaiboek bij rampen zijn jaarlijks minimaal 1 keer betrokken bij een rampenoefening.

Diverse expertteams worden jaarlijks meerdere malen beoefend/ingezet/opgeleid.

Inspanningen (gemeente en partners)

Continueren van staand beleid.
De gemeente neemt deel aan de oefeningen die onder regie van de Veiligheidsregio worden gepland.
De gemeentelijke teamleiders actualiseren minimaal eenmaal per jaar de draaiboeken.
De gemeente kan onderdeel uitmaken van de onverwachtse Systeemoefening die onder regie van de Inspectie wordt uitgevoerd.
De gemeente neemt deel aan een rampenoefening Schaats Elfstedentocht.

[15] De gemeente is klaar voor een ramp omdat zij haar draaiboeken gereed heeft, deelneemt aan trainingen en de aansturing van de gemeentelijke processen heeft belegd bij experts. Daardoor is de afhandeling van een rampsituatie deels voorzienbaar. Toch blijft het menselijke handelen de grootste factor waarvan tevoren niet voorzien kan worden hoe dit precies uitpakt.

5. Integriteit en veiligheid

Dit veiligheidsveld omvat verschijnselen die een inbreuk vormen op onze maatschappelijke integriteit, belangrijke regels en andere afspraken in het kader van de veiligheid en stabiliteit van onze samenleving. Deze verschijnselen hebben potentieel dan ook een omvangrijk veiligheidseffect: ze kunnen in meest extreme vorm fundamenteel ontwrichtend werken. Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn 'radicalisering en polarisatie', 'georganiseerde criminaliteit' en 'ambtelijke en bestuurlijke integriteit'.

5.1 Polarisatie en radicalisering

Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij een bedreiging vormen of kunnen gaan vormen voor de veiligheid. Sprake kan zijn van dreigend geweld. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, zetten het sociaal weefsel onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamradicalisme, dierenrechtenradicalisme, links-extremisme.

De rol van de gemeente op dit terrein is vooral proactief en preventief van aard. Via haar algemene inzet op sociale cohesie, netwerken in buurten en respect verkleint/beperkt de gemeente in algemene zin de voedingsbodem voor radicalisme. Daarnaast kan de gemeente explicieter inzetten op de preventieve kant van dit onderwerp door het bespreekbaar te maken met diverse actoren en eventueel speciale voorzieningen te treffen. Ten slotte heeft de gemeente, vanuit haar lokale regierol, ook een signalerende rol. In voorkomende gevallen kan de gemeente informatie delen met de justitiële actoren. In een daarop volgende aanpak kan de gemeente bepaalde flankerende maatregelen uitvoeren. Als geheel heeft de gemeente dus een belangrijke regisserende en uitvoerende rol op het vlak van proactie en preventie en daarnaast een ondersteunende rol op het vlak van de repressie.

Kaders

Geen specifieke kaders of wet- en regelgeving.

Staand beleid

Het ronselen van Jihadstrijders voor de gewapende strijd in Syrië of terroristische organisaties komt ook in gemeente Waadhoeke voor. Bij vermoedens speelt de politie de informatie door naar de Regionale inlichtingen Dienst van de politie.

Analyse

Bij de politie en de gemeente is op dit moment één signaal bekend van polarisatie of radicalisering.

Ontwikkelingen

-

Doelen en beoogde resultaten

-

Inspanningen (gemeente en partners)

Geen aanleiding voor specifiek beleid.

5.2 Georganiseerde criminaliteit

Bij dit thema gaat het om vormen van georganiseerde criminaliteit die zich manifesteren in binnensteden/op gemeentelijk grondgebied en die in bepaalde mate gebruik (misbruik) maken van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (waaronder vergunningen en aanbestedingen). Sprake is van verweving van onder- en bovenwereld en vaak ook van 'witwassen'. Misdaadbranches die het betreft zijn vooral drugshandel, vastgoedfraude en mensenhandel.

Gemeenten kunnen de bewegingsruimte van deze vormen van criminaliteit inperken door bij procedures kritisch te werk te gaan (BIBOB) en/of een integrale bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit vorm te geven. De rol van de gemeente is daarbij vooral een preventieve, is er een van 'tegenhouden'. Kern van de aanpak is het voorkomen dat de gemeentelijke dienstverlening (beschikkingen) faciliterend werkt voor de georganiseerde criminaliteit. De aanpak richt zich op de georganiseerde criminaliteit die binnen de actieradius van het 'gewone' gemeentelijk werk komen en is dus onderdeel, doet een beroep op de aspecten van het gewone bestuurlijke repertoire. Al met al is de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit zodoende 'ongewoon gewoon'.

Kaders

Wet Bibob

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) beoogt te voorkomen dat de overheid onbedoeld criminele activiteiten faciliteert door bijvoorbeeld vergunningen, subsidies of vastgoedverkopen. De wet wil voorkomen dat de onderwereld zich vermengt met de bovenwereld.

Opiumwet

De Opiumwet verbiedt het bezit van bepaalde middelen die staan vermeld op lijst I en II van die wet. Ook verboden is het vervaardigen, bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken en vervoeren van die middelen.

Staand beleid

Wet Bibob

Aanvragers van een Drank- en Horecavergunning of vergunning voor een seksinrichting moeten onder andere aantonen hoe de rechtspersoon het bedrijf wil financieren en welke huur- of koop-contracten er zijn vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat bedrijven met zwart geld worden opgestart. Bij vermoeden van georganiseerde criminaliteit bij een vergunninghouder wordt tussentijds getoetst.

Beleidsregels Opiumwet 13b

Het blijft bijzonder, hasj of wiet kopen is legaal maar het telen ervan niet. Dus gebeurt het onder-gronds, in oude fabriekshallen, leegstaande huizen en soms op boerenakkers en is distributie in handen van criminele organisaties. Met regelmaat worden er hennepkwekerijen opgerold. Het telen is niet alleen strafbaar, het is ook enorm brandgevoelig doordat stroom illegaal wordt afgetapt en wordt gewerkt met extreem warme lampen. Het telen in woonhuizen is daarom zeer gevaarlijk vanwege kortsluitingen en brandgevaar.

Gemeente Waadhoeke heeft beleid waardoor ze op basis van artikel 13b van de Opiumwet (wet Damocles) garages/loodsen/woningen met bijvoorbeeld een drugslab, hennepkwekerij en een handelsvoorraad GHB/pillen kunnen sluiten. Hiermee kunnen de eigenaren van de panden waar de drugs is aangetroffen bestuurlijk worden aangepakt en bij herhaling kan de burgemeester besluiten een pand voor een langere periode te sluiten.

RIEC
Sinds een aantal jaren is het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) als organisatie actief om gemeenten te ondersteunen bij de bestuurlijke aanpak van criminaliteit. De gemeente heeft het regionaal convenant “geïntegreerde decentrale aanpak georganiseerde misdaad regio Noord” ondertekend en heeft sindsdien diverse omvangrijke casus bij het RIEC aangeleverd.

De politie en het OM kunnen georganiseerde criminaliteit aanpakken als er sprake is van strafbare feiten die door zware bewijslast daadwerkelijk vervolgbaar zijn. Dat is lastig, meestal vangt de politie alleen de koeriers, de helpers af en is het heel moeilijk om de daadwerkelijke kopstukken strafbare feiten ten laste te leggen. Een integrale aanpak kan het criminelen soms lastig maken hun plannen uit te voeren. Met Bibob wordt witwassen maar ook het exploiteren van horecabedrijven als dekmantel zeer bemoeilijkt. Het RIEC kan, doordat zij met diverse instellingen informatie kan uitwisselen, bijvoorbeeld de belastingdienst tippen.

Analyse
Tot op heden heeft het voeren van Bibob-beleid in Waadhoeke niet geleid tot het afwijzen van een vergunning. Wel hebben er in Waadhoeke een aantal sluitingen op basis van artikel 13b Opiumwet plaatsgevonden naar aanleiding van o.a. aantreffen drugslab, hennepkwekerij en vondst harddrugs.

Ontwikkelingen
Bibob-beleid/Ondermijningsbeelden RIEC
De aanpak van ondermijning staat prominent op de (bestuurlijke) agenda. Samen strijden tegen de onwenselijkheid van vermenging van de onderwereld met de bovenwereld en voorkomen dat we als overheid onbewust ondermijnende activiteiten faciliteren. Hiervoor is een goede informatiepositie essentieel. Daarom worden er momenteel beelden opgesteld die inzicht geven in (mogelijk) ondermijnende activiteiten. Dat begint op gemeentelijk niveau, wordt vervolgens samengevoegd in een beeld van Noord-Nederland en uiteindelijk wordt een landelijk beeld gevormd door alle regionale beelden samen te voegen. Gemeente Waadhoeke gaat hier in samenwerking met het RIEC in 2019 mee aan de slag. Dit zal waarschijnlijk ook gevolgen hebben voor het verder ontwikkelen/ uitbreiding van ons Bibob-beleid.

Motorclubs(OMG’s)
Sinds eind 2016 lopen er verschillende civiele juridische procedures waarin het Openbaar Ministerie rechtbanken heeft verzocht om Outlaw (Motorcycle) Gangs (hierna: OMG's/OG's) verboden te verklaren. Inmiddels zijn de OMG's Bandidos MC en Satudarah MC en de (lokale) brotherhood Catervarius verboden verklaard. Een mooi succes voor de integrale aanpak vanOMG's. Het Openbaar Ministerie heeft inmiddels ook een verzoekschrift voor het verbodenlaten verklaren van de Hells Angels MC ingediend. Dit verzoekschrift moet nog worden behandeld.

Doelen en beoogde resultaten
Alle aanvragers van een Drank en Horecavergunning of een vergunning voor seksinrichting worden op basis van het Bibob-beleid getoetst. Het verder ontwikkelen/uitbreiden van ons Bibob-beleid wordt onderzocht naar aanleiding van de uitkomsten van de ondermijningsbeelden in 2019.

Inspanningen (gemeente en partners)
Het samen met het RIEC opstellen van integrale ondermijningsbeelden.

5.3 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Naast de hiervoor behandelde 'externe integriteit' (5.1 en 5.2) is er de 'interne integriteit' ofwel de ambtelijke en bestuurlijke integriteit. Schending daarvan kan het gevolg zijn van belangenverstrengeling en daaruit voortvloeiend strafbaar handelen maar ook van 'niet-intentionele' verrommeling van procedures. In dit laatste geval ontstaat de integriteitschending min of meer 'per ongeluk'. Integriteitschendingen kunnen de lokale veiligheid in gevaar brengen doordat daardoor bijvoorbeeld fysiek gevaarlijke situaties ontstaan of in stand blijven (vergunning voor onveilige gebouwen of bedrijfsvoering), criminele groepen extra bewegingsruimte kunnen krijgen (geen BIBOB-procedure toegepast) en er een moreel verloederend effect op groepen of personen binnen de lokale gemeenschap vanuit kan gaan ('slecht voorbeeld doet slecht volgen').

Het is de taak van de gemeente haar organisatie en procedures zodanig in te richten dat de kans op integriteitschending geminimaliseerd wordt. Dit vraagt enerzijds om organisatorische voorzieningen en anderzijds om een bepaald bewustzijn bij ambtenaren en bestuurders, om 'sense of urgency'. Afdelingen die veel rechtstreeks contact hebben met het publiek (vergunning en handhaving bijvoorbeeld) zijn in principe het meest kwetsbaar – in een aanpak van de integriteit zullen dergelijke afdelingen dus in elk geval moeten worden meegenomen. Maar het beste effect wordt bereikt door 'concernbreed' op dit thema in te zetten.

Kaders

De Ambtenarenwet en de Modelaanpak Basisnormen Integriteit schrijven voor dat overheidsorganisaties een integraal integriteitsbeleid ontwikkelen, vaststellen en zich jaarlijks over de uitvoering daarvan verantwoorden.

Staand beleid

Voor de uitwerking van het thema ambtelijke integriteit verwijzen wij naar het 'Integriteitsbeleid voor medewerkers van gemeente Waadhoeke'. In dit beleidsstuk staat de gedragscode en het afnemen van de ambtseed of belofte beschreven. Ook is er een overzicht opgenomen van de negen integriteitsgeboden.

Analyse

-

Ontwikkelingen

Met betrekking tot de bestuurlijke integriteit vinden momenteel integriteitstraingen plaats, waar ook een gedragscode voor raadsleden, college en burgemeester in op zal worden genomen.

Doelen en beoogde resultaten

Doel van het integriteitsbeleid is integriteit op de agenda van medewerkers en managers zetten en een ieder hierin bewust te maken van hun handelen, met als uiteindelijk doel om te komen tot een integere organisatie met integere medewerkers.

Inspanningen (gemeente en partners)

Geen aanleiding voor specifiek beleid.

5.4 Informatieveiligheid

Gemeenten zijn, net als andere (overheids-)organisaties, kwetsbaar als het gaat om de (digitale) dienstverlening – met name het veilig/beveiligd uitvoeren van deze dienstverlening – en het beheer van persoonsgegevens. Als de overheid de digitale beveiliging hiervan niet voldoende kan borgen, is het vertrouwen in de overheid in het geding. Ook kan het de fysieke veiligheid van burgers en organisaties in gevaar brengen; bijvoorbeeld als besturingssystemen van sluizen en bruggen gehackt worden.

Kaders

De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel aangenomen dat de opsporing en vervolging van computercriminaliteit versterkt. Minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid): 'De ontwikkeling van de technologie heeft ervoor gezorgd dat bestaande mogelijkheden moeten worden aangevuld. Met dit wetsvoorstel wordt de opsporing beter toegerust voor de bestrijding van de criminaliteit in de digitale wereld. Nederland wordt daardoor veiliger.' De nieuwe wet treedt naar verwachting op 1 januari 2019 in werking.

Staand beleid

Het ronselen van Jihadstrijders voor de gewapende strijd in Syrië of terroristische organisaties kan ook in gemeente Waadhoeke voorkomen. Bij vermoedens speelt de politie de informatie door naar de Regionale inlichtingen Dienst van de politie.

Analyse

Jongeren (15-25 jarigen) zijn meer dan andere groepen slachtoffer van hacken, cyberpesten en koop- en verkoopfraude. Bij identiteitsfraude zijn 45-64 jarigen relatief het vaakst slachtoffer. 'Hacken' is de meest voorkomende vorm van cybercrime, en tegelijkertijd de vorm van cybercrime waar het minst aangifte (2 procent) van wordt gedaan. Ook van cyberpesten wordt weinig aangifte gedaan (5 procent). Van koop- en verkoopfraude en van identiteitsfraude wordt het meest aangifte gedaan bij de politie (in ongeveer 1 op de 6 gevallen).

Ontwikkelingen

Het kabinet wil cybercriminaliteit bestrijden. Zo moeten politie en justitie meer bevoegdheden krijgen om cybercrime aan te pakken. Zo komt er meer geld voor bestrijding cybercrime, komt er meer onderzoek naar cybercrime, komen er meer bevoegdheden voor overheid bij aanpak cybercrime, gaan er hogere straffen gelden voor cybercriminaliteit, moeten organisaties in de zogenaamde vitale sectoren moeten in de toekomst verplicht melding maken van digitale veiligheidsincidenten (ICT-inbreuken) en heeft Nederland op de Global Conference on CyberSpace 2015 een wereldwijd forum voor cyberexpertise gelanceerd

Doelen en beoogde resultaten

De kennis over de gevaren - en mogelijke oplossingen - van het gebruik van internet en sociale media dient vergroot te worden.

Inspanningen (gemeente en partners)

De gemeente zou bijvoorbeeld de gevaren van cybercrime, naast de reguliere leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken, op de lokale agenda kunnen zetten en aan de orde laten komen tijdens buurtbijeenkomsten en bewonersavonden. Het verdient aanbeveling om jongeren hier actief bij te betrekken.

Bijlage 1: Activiteiten per thema bij de onderwerpen/prioriteiten (pagina 7 IVP)

- Veilige woon- en leefomgeving:
  - Fysieke kwaliteit (verloedering openbare ruimte & vernielingen) en;
  - Objectieve veiligheid/veelvoorkomende en high impact crime (geweld & inbraken).
- Fysieke veiligheid:
  - Verkeersveiligheid.
- Integriteit en veiligheid:
  - Georganiseerde/ondermijnende criminaliteit en;
  - Informatieveiligheid (cybercrime).

Met name bij de onderdelen genoemd onder 'Integriteit en veiligheid' gaat het om een nieuwe werkwijze/maatregelen dus inzet van de beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid.

Activiteiten per thema:

Thema	Verschijningsvormen	Werkwijze/maatregelen	Partners extern	Inbreng gemeente
VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING				
Fysieke Kwaliteit	Verloedering Vandalisme Geluidsoverlast Stankoverlast Zwerf en dode dieren Plakken en kladden Voertuigen en aanzicht gemeenten Verontreiniging openbare weg en woningen (incl. tuinen)	Zowel de afdeling Beheer openbare ruimte/ Buitendienst, de toezichthouders VVTH als de politie constateren en treden op tegen de verschijningsvormen van verloedering. Er is beleid ten aanzien van het plakken en kladden, het gebod dat hondeneigenaren ervoor zorgen dat hun hond niet op straat poept of het verbod om voertuigen, vaartuigen, mest of afvalstoffen op de openbare weg op te slaan en zijn er vergunningsvoorschrif-ten om verontreiniging tijdens evenementen tegen te gaan. Ook wordt er samengewerkt met woningbouwcorporaties. Verder worden er dorpsschouwen gehouden. Daarnaast voegt de gemeente altijd bij aangiften i.v.m. schade.	Politie Woningbouwcorporaties Halt Openbaar Ministerie	Afdeling Beheer openbare ruimte/Buitendienst Toezichthouders VVTH Dorpencoördinatoren Uren Beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid (VVTH) Vergunningverleners APV Gebiedsteams Plakken en Kladdenbeleid Integraal overleg Oud en Nieuw

Thema	Verschijningsvormen	Werkwijze/maatregelen	Partners extern	Inbreng gemeente
VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING				
Objectieve Veiligheid/veel voorkomende criminaliteit	- Geweld binnen het gezin - Problematische gezinssituaties - Geweld op straat - Vermijden van donkere rustige plekken - Afnemende betrokkenheid publiek domein. - Signalen afnemende leefbaarheid in de buurt. - Woninginbraak - Voertuigcriminaliteit	Er wordt gezamenlijk (politie en de toezicht-houders VVTH) toezicht gehouden bij meldingen/ signalen. Daarnaast is er ook eigen observatie van de zowel de politie als de toezichthouders VVTH. Door de inzet van onze toezichthouders VVTH zal dit toezicht toenemen. Bij een HG situatie wordt indien de betrokkenen dit willen Fier Fryslân ingeschakeld. Ook kan als de situatie dreigend wordt, over worden gegaan tot het opleggen van een huisverbod. Dit is bevoegdheid van de burgemeester. Ook andere hulpverleningsinstanties hebben een signaleringsfunctie (zoals huisartsen). Indien er ingebroken wordt in woningen dan volgt er een technisch onderzoek van de politie. Daarnaast analyseert de politie hotspot of hottimes. Ook de gemeente speelt een rol bij de preventieve kant bij inbraken, zo stuurt zij zgn. besmettingsbrieven. Indien er ingebroken/gestolen wordt van of vanaf motorvoertuigen/vaartuigen, dan volgt er een technisch onderzoek van de politie. Daarnaast analyseert de politie hotspot of hottimes. Ook de gemeente speelt een rol hierbij zo zal zij aandacht besteden aan preventie door het gebruik van bijv. WhatsApp-groepen.	- Politie - Buurt en wijk verenigingen - Dorpsbelangen - Ondernemers - Huisartsen - Thuiszorg - Bureau jeugdzorg - FPA - GGZ - GGD - Woningbouwcorporaties - Huiseigenaren - Slachtofferhulp - Openbaar ministerie - Vervoersmaatschappijen	- Uren Afdeling Beheer openbare ruimte/ Buitendienst - Uren Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling - Uren Toezichthouders VVTH - Uren Beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid (VVTH) - Financiering Fier Fryslan, Advies- en Steunpunt HG. - Financieren Veiligheidshuis Fryslân - Uren Gebiedsteams - Overleg met de horeca

Thema	Verschijningsvormen	Werkwijze/maatregelen	Partners extern	Inbreng gemeente
		FYSIEKE VEILIGHEID		
Verkeersveiligheid	▯ Verkeer in winkelstraten ▯ Verkeer rondom scholen ▯ Hard rijden in de bebouwde kom ▯ Parkeerproblematiek ▯ Verlichting voertuigen/fietsen	De politie houdt diverse controles op snelheid, alcohol, verlichting e.d. In het GVVP worden diverse maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid waar nodig te verbeteren. Hierbij vindt frequent afstemming plaats tussen de verkeersdeskundige van de gemeente en de verkeersdeskundige van de politie plaats. Ook zijn er diverse voorlichtingscampagnes op scholen.	▯ Politie ▯ Onderwijsinstellingen ▯ Dorpsbelangen/bewoners organisaties ▯ Veilig Verkeer Nederland ▯ Provincie	▯ Uren Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling ▯ Uren Toezichthouders VVTH ▯ Uren BOA's (parkeerwachters) ▯ Uren Beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid (VVTH) ▯ GVVP

Thema	Verschijningsvormen	Werkwijze/maatregelen	Partners extern	Inbreng gemeente
		INTEGRITEIT EN VEILIGHEID		
Georganiseerde/ ondermijnende criminaliteit	▯ Drugsbendes ▯ Illegale casino's ▯ Vrouwenhandel ▯ Mensensmokkel ▯ Drugs laboratoria ▯ Wapenhandel ▯ Witwas praktijken ▯ Fraude (bouw)	De gemeente beschikt over een Opiumbeleid 13b, prostitutiebeleid en over Bibob-beleid. Ook zijn we deelnemer aan het convenant Regionaal Informatie en Expertisecentrum Noord. Het RIEC ondersteunt de bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad in Noord Nederland. In het RIEC werken gemeenten, Justitie, Politie, Belastingdienst, FIOD/ECD, SIOD en RCF samen om ernstige vormen van criminaliteit tegen te gaan. Gemeente Waadhoeke gaat in 2019 in samenwerking met het RIEC met het opstellen van ondermijningsbeelden aan de slag. Dit zal waarschijnlijk ook gevolgen hebben voor het verder ontwikkelen/ uitbreiding van ons Bibob-beleid.	▯ Politie ▯ Belastingdienst ▯ Justitie ▯ FIOD/ECD ▯ SIOD ▯ Ondernemers ▯ RIEC	▯ Uren Toezichthouders VVTH ▯ Uren Beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid (VVTH)

Informatieveilig--heid (cybercrime)	- Cryptoware - Ransomware - Kinderporno - Phishing - Grooming - Sexting	De gemeente zou de gevaren van cybercrime, naast de reguliere leefbaarheids- en veiligheids-vraagstukken, op de lokale agenda kunnen zetten en aan de orde laten komen tijdens buurtbijeenkomsten en bewoners-avonden. Het verdient aanbeveling om jongeren hier actief bij te betrekken.	- Politie - Justitie - Onderwijsinstellingen - Dorpsbelangen	- Uren Afdeling Informatiebeheer - Uren Jeugdwerkers - Uren Beleidsadviseurs Openbare Orde en Veiligheid (VVTH)